

กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ
Department of Health Service Support

(ร่าง) คู่มือสำหรับเจ้าหน้าที่ เพื่อการยกระดับ อสม. เป็น อสม.หมอประจำบ้าน

คำนำ

ในปีงบประมาณ ๒๕๖๒ รัฐบาลมีนโยบายด้านสาธารณสุข ในการพัฒนาและยกระดับความรู้ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ให้เป็น อสม. หมอประจำบ้าน ควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารทางการแพทย์ พร้อมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริการสาธารณสุขในชุมชนผ่านการพัฒนาระบบการแพทย์ทางไกลควบคู่ไปกับการเพิ่มบทบาทของ อสม. เพื่อลดโรคและปัญหาสุขภาพ ส่งเสริมให้ประชาชนพึ่งตนเองได้ และสามารถลดความแออัดของโรงพยาบาล ลดการพึ่งพาโรงพยาบาลได้

ดังนั้น เพื่อให้การยกระดับความรู้ อสม.ตามนโยบายรัฐบาลมีมาตรฐาน และสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน กระทรวงสาธารณสุข โดยกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ จึงจัดทำหลักสูตรฝึกอบรม อสม. หมอประจำบ้าน ปีพุทธศักราช ๒๕๖๒ ขึ้น เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เข้ารับการอบรมให้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาท อสม. หมอประจำบ้านได้ตามสมรรถนะที่กำหนด โดยสามารถสร้างการเรียนรู้ และเป็นพี่เลี้ยง อสม. ให้คำปรึกษา เยี่ยมบ้าน แนะนำแนวทางต่างๆ นำสู่การพัฒนาความรู้ด้านสุขภาพ ดูแลสมาชิกในครอบครัว สนับสนุนให้แต่ละครอบครัวผ่านการสื่อสารทางการแพทย์ โทรเวชกรรม (Telemedicine) และแอปพลิเคชันด้านสุขภาพ และสนับสนุนให้ชุมชนเป็นเจ้าของสุขภาพของตนเอง เพื่อนำไปสู่ชุมชนสร้างสุข สุขกาย สุขใจ สุขเงิน ตามเป้าหมายที่มุ่งหวังไว้

ในการนำหลักสูตรฝึกอบรม อสม. หมอประจำบ้านไปสู่การปฏิบัตินั้น มีความจำเป็นที่จะต้องสร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้กับเจ้าหน้าที่ ซึ่งทำหน้าที่เป็น ครู ก เพื่อจัดการนำหลักสูตรไปดำเนินการในพื้นที่ได้ตามวัตถุประสงค์

กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ขอขอบพระคุณ ผู้บริหารกระทรวงสาธารณสุขทุกท่าน ที่ให้การสนับสนุนในการขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาล และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่จากกรมวิชาการที่เกี่ยวข้อง ที่ได้ร่วมกันพัฒนาหลักสูตรนี้จนสำเร็จ และหวังว่าคู่มือสำหรับเจ้าหน้าที่เพื่อการยกระดับ อสม. เป็น อสม. หมอประจำบ้าน ฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ในการดำเนินงานพัฒนา อสม. หมอประจำบ้านได้อย่างเหมาะสมตามบริบทของพื้นที่ต่อไป

กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ

คณะผู้จัดทำ

กันยายน ๒๕๖๒

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

ส่วนที่ ๑ ข้อเสนอแนะการใช้หลักสูตร

๑. ความเป็นมา	๑
๒. วัตถุประสงค์ทั่วไป	๑
๓. วัตถุประสงค์เฉพาะ	๑
๔. กรอบการยกระดับ อสม. เป็น อสม. หมอประจำบ้าน	๒
๔.๑ หลักสูตร อสม. หมอประจำบ้าน	
ความคาดหวังในบทบาทของ อสม. หมอประจำบ้าน	๓
คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษาหลักสูตร อสม. หมอประจำบ้าน	๓
การประเมินผลการฝึกอบรม	๓
การรายงานผลการฝึกอบรม	๓
๔.๒ หลักสูตรฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ อสม. หมอประจำบ้าน (Orientation)	๔
๔.๓ การอบรมฟื้นฟูความรู้ อสม. หมอประจำบ้าน	๔
๕. บทบาทผู้บริหารในจังหวัดที่เกี่ยวข้อง	๔
๖. บทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่จังหวัด	๕
๗. บทบาทวิทยากร ครู ก	๕
๘. บทบาทวิทยากร ครู ข	๕
๙. การสนับสนุนงบประมาณ	๖
ส่วนที่ ๒ หลักสูตรการฝึกอบรม อสม. หมอประจำบ้าน ปีพุทธศักราช ๒๕๖๒	
๒.๑ ชื่อหลักสูตร	๗
๒.๒ หน่วยงานที่รับผิดชอบ	๗
๒.๓ เหตุผลและความจำเป็น	๗
๒.๔ หลักการของหลักสูตร	๗
๒.๕ บทบาทที่คาดหวังของ อสม. หมอประจำบ้าน	๘
๒.๖ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร	๘
๒.๗ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	๘
๒.๘ กลุ่มเป้าหมาย/คุณสมบัติของผู้เข้าอบรม	๘

สารบัญ

หน้า

๒.๙	สมรรถนะที่คาดหวัง	๘
๒.๑๐	โครงสร้างหลักสูตร	๙
๒.๑๑	ระยะเวลาในการฝึกอบรม	๙
๒.๑๒	เนื้อหาและมาตรฐานในแต่ละวิชา	
๒.๑๒.๑	วิชาอาสาสมัครประจำครอบครัว (อสค.) และบทบาท อสม.หมอบริการบ้าน	๙
๒.๑๒.๒	วิชาการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมไม่ให้เกิดโรคในพื้นที่	๑๐
๒.๑๒.๓	วิชาการส่งเสริมสุขภาพและแก้ไขปัญหาสุขภาพที่สำคัญ	๑๐
๒.๑๒.๔	วิชาภูมิปัญญาไทย สมุนไพร และการใช้กัญชาทางการแพทย์	๑๑
๒.๑๒.๕	วิชาเทคโนโลยีการสื่อสารทางการแพทย์ โทรเวชกรรม (Telemedicine) และแอปพลิเคชันด้านสุขภาพ	๑๑
๒.๑๒.๖	วิชา ผู้นำการสร้างสุขภาพแบบมีส่วนร่วม	๑๒
๒.๑๓.๗	การประเมินผล	๑๒
ส่วนที่ ๓ แผนการเรียนรู้หลักสูตร อสม. หมอบริการบ้าน		
๓.๑	วิชาอาสาสมัครประจำครอบครัว (อสค.) และบทบาท อสม.หมอบริการบ้าน	๑๔
๓.๒	วิชาการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมไม่ให้เกิดโรคในพื้นที่	๑๕
๓.๓	วิชาการส่งเสริมสุขภาพและแก้ไขปัญหาสุขภาพที่สำคัญ	๒๓
๓.๔	วิชาภูมิปัญญาไทย สมุนไพร และการใช้กัญชาทางการแพทย์	๓๕
๓.๕	วิชาเทคโนโลยีการสื่อสารทางการแพทย์ โทรเวชกรรม (Telemedicine) และแอปพลิเคชันด้านสุขภาพ	๓๗
๓.๖	วิชาผู้นำการสร้างสุขภาพแบบมีส่วนร่วม	๓๘
ตารางการฝึกอบรมหลักสูตร อสม. หมอบริการบ้าน		
ใบประกาศนียบัตรหลักสูตรฝึกอบรม อสม. หมอบริการบ้าน		
แบบประเมิน ก่อน – หลังการฝึกอบรม อสม. หมอบริการบ้าน ปีพุทธศักราช ๒๕๖๒		

(ร่าง)

คู่มือสำหรับเจ้าหน้าที่เพื่อการยกระดับ อสม. เป็น อสม. หมอประจำบ้าน

ส่วนที่ ๑ คำแนะนำการใช้หลักสูตร

๑. ความเป็นมา

สืบเนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายด้านสาธารณสุข ในการพัฒนาและยกระดับความรู้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ให้เป็นหมอประจำบ้าน ควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารทางการแพทย์ พร้อมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริการสาธารณสุขในชุมชนผ่านการพัฒนากระบวนการแพทย์ทางไกลควบคู่ไปกับการเพิ่มบทบาทของ อสม. เพื่อลดโรคและปัญหาสุขภาพ ส่งเสริมให้ประชาชนพึ่งตนเองได้ และสามารถลดความแออัดของโรงพยาบาล ลดการพึ่งพาโรงพยาบาลได้

กระทรวงสาธารณสุข ให้ความสำคัญในการส่งเสริมสุขภาพของประชาชนและยกระดับคุณภาพบริการด้านสาธารณสุข โดยพัฒนาระบบบริการสุขภาพเน้นการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรคและภัยสุขภาพ และการคุ้มครองผู้บริโภคด้วยความร่วมมือของทุกภาคส่วน โดยให้ประชาชนมีโอกาสในการร่วมคิด ร่วมนำ ร่วมทำและร่วมในการอภิบาลแบบเครือข่าย ภายใต้กระบวนการที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาบทบาทด้านสุขภาพภาคประชาชน ตามหลักการการสาธารณสุขมูลฐาน ซึ่งปัจจุบันมีเครือข่ายอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จำนวนกว่า ๑,๐๕๐,๐๐๐ คน ซึ่งเป็นตัวแทนประชาชนผู้ที่มีจิตอาสา เสียสละ เข้ามามีส่วนร่วมดูแลสุขภาพของตนเอง ครอบครัว และชุมชน จนได้รับการยอมรับจากสังคม

กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนสามารถดูแลสุขภาพตนเองได้ และชุมชนมีศักยภาพในการพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยให้ความสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแลสุขภาพตนเอง ครอบครัว ชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น รวมทั้งเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้ อสม. ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานสุขภาพภาคประชาชน บรรลุตามวัตถุประสงค์ ลดความแออัดของโรงพยาบาล ลดการพึ่งพาโรงพยาบาลแต่พึ่งตนเองเพิ่มขึ้น กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ โดยกองสนับสนุนสุขภาพภาคประชาชน จึงจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมการพัฒนายกระดับ อสม. เป็น อสม. หมอประจำบ้าน

๒. วัตถุประสงค์ทั่วไป

๑. เพื่อลดความแออัดของโรงพยาบาล ลดการพึ่งพาโรงพยาบาล แต่พึ่งตนเองเพิ่มขึ้น
๒. เพื่อลดค่าใช้จ่ายของโรงพยาบาล
๓. เพื่อลดค่าใช้จ่ายของผู้ป่วยในการเดินทางมาโรงพยาบาล
๔. เพื่อลดภาวะแทรกซ้อนของผู้ป่วย

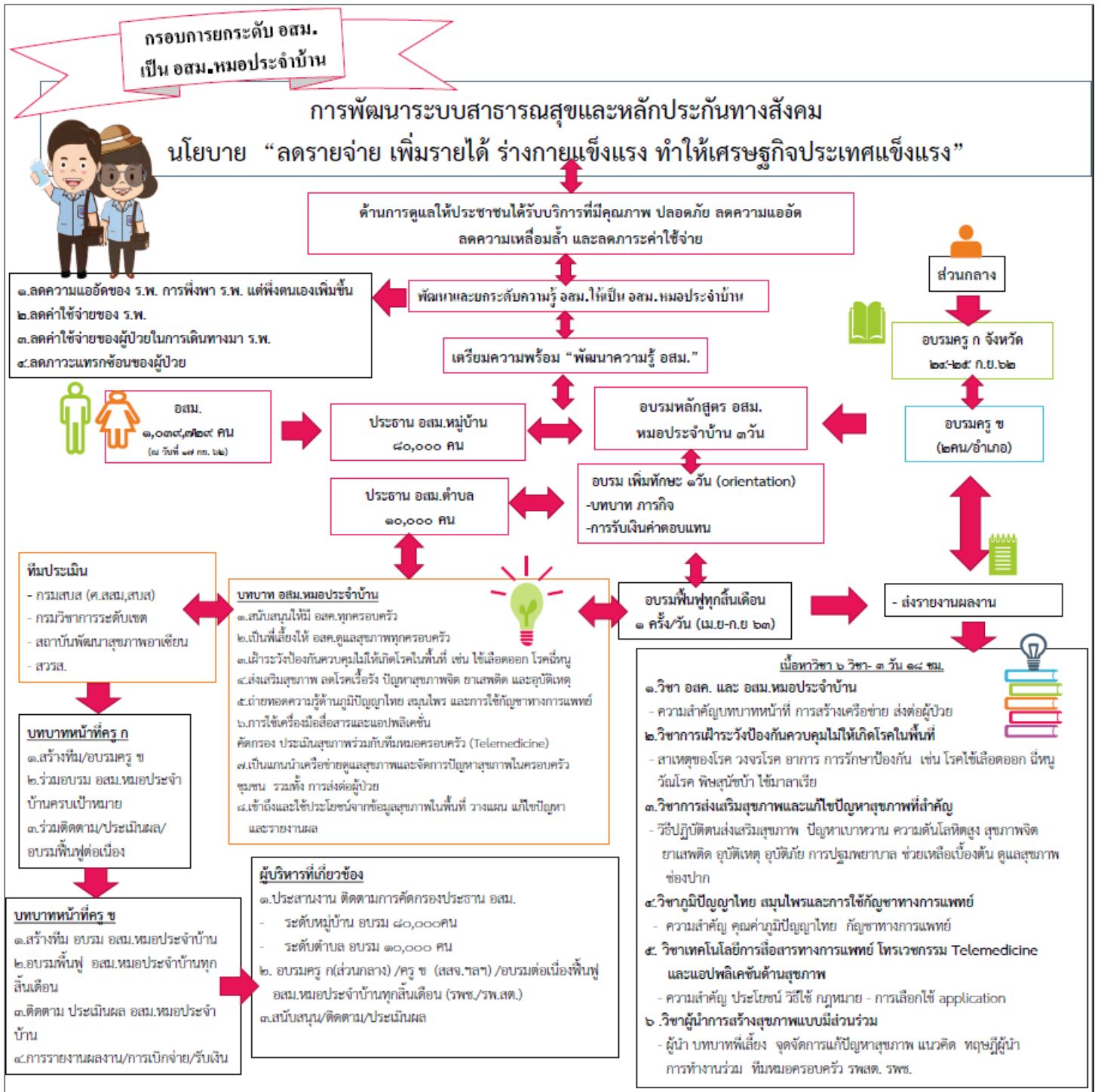
๓. วัตถุประสงค์เฉพาะ

๑. เพื่อยกระดับ อสม. เป็น อสม. หมอประจำบ้าน
๒. เพื่อให้ อสม. หมอประจำบ้านเป็นสื่อในการนำนโยบายสุขภาพไปสู่ประชาชน
๓. เพื่อให้ อสม. หมอประจำบ้านเป็นกลไกขับเคลื่อนงานตามบทบาทใหม่ที่เพิ่มขึ้น เพื่อลดโรค และปัญหาสุขภาพ และส่งเสริมให้ประชาชนพึ่งตนเองได้

๔. กรอบการยกระดับ อสม. เป็น อสม. หมอประจำบ้าน

กระบวนการยกระดับ อสม. เป็น อสม. หมอประจำบ้าน มี ๓ ขั้นตอนหลัก ดังนี้

๑. หลักสูตร อสม. หมอประจำบ้าน ๑๘ ชั่วโมง
๒. หลักสูตรเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ อสม. หมอประจำบ้าน ๑ วัน
๓. การฝึกอบรมฟื้นฟูความรู้ประจำเดือน

๔.๑ หลักสูตร อสม.หมอประจำบ้าน

● ความคาดหวังในบทบาทของ อสม. หมอประจำบ้าน

เมื่อผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรแล้ว อสม. หมอประจำบ้าน ควรมีความรู้ ทักษะ ดังนี้

๑. ความรู้ ทักษะ การเป็น อสม. หมอประจำบ้าน อย่างถูกต้อง ตามหลักวิชาการ
๒. สามารถปฏิบัติหน้าที่ของ อสม. หมอประจำบ้าน อย่างครบถ้วน
๓. สามารถดูแลสุขภาพคนในชุมชนไม่ให้เจ็บป่วยจนต้องไปโรงพยาบาล
๔. สามารถปฏิบัติงาน จัดการระบบดูแลสุขภาพกลุ่มเป้าหมายในชุมชนร่วมกับภาคีเครือข่ายการดูแลสุขภาพในชุมชน

● คุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตร อสม. หมอประจำบ้าน :

๑. เป็น อสม. ตามระเบียบกระทรวงสาธารณสุข
๒. เป็นผู้มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง มีความพร้อมในการใช้เทคโนโลยี ดิจิทัล ในการปฏิบัติหน้าที่ อสม. หมอประจำบ้าน
๓. เป็นประธานชมรม อสม.ประจำหมู่บ้าน ที่ผ่านการอบรมเป็น อสม.หมอประจำบ้าน และได้รับการคัดเลือกเป็นประธานชมรม อสม.ระดับตำบล โดยให้นำร่องการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการในบทบาทหน้าที่ อสม. หมอประจำบ้าน

๔. เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติบทบาท อสม.หมอประจำบ้าน ดังนี้

- ๔.๑ สร้างอาสาสมัครประจำครอบครัว (อสค.) และบทบาท อสม.หมอประจำบ้าน
- ๔.๒ การเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมไม่ให้เกิดโรคในพื้นที่
- ๔.๓ การส่งเสริมสุขภาพและแก้ไขปัญหาสุขภาพที่สำคัญ
- ๔.๔ ภูมิปัญญาไทย สมุนไพร และการใช้กัญชาทางการแพทย์
- ๔.๕ เทคโนโลยีการสื่อสารทางการแพทย์ โทรเวชกรรม (Telemedicine) และแอปพลิเคชัน

ด้านสุขภาพ

- ๔.๖ ผู้นำการสร้างสุขภาพแบบมีส่วนร่วม

● การประเมินผลการฝึกอบรม

ผู้เข้ารับการฝึกอบรมต้องเข้ารับการฝึกอบรมระยะเวลาไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของระยะเวลาการฝึกอบรมตลอดหลักสูตร

ผู้เข้ารับการฝึกอบรมต้องมีความรู้ ความเข้าใจและปฏิบัติตามเนื้อหาที่ได้รับการอบรมอย่างเคร่งครัด และมีผลการประเมินความรู้หลังอบรมทั้งภาคปฏิบัติและทฤษฎี

๑. ภาคปฏิบัติ (ผ่านการประเมินไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๘๐)
๒. ภาคทฤษฎี แบบทดสอบความรู้ (ผ่านการประเมินไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๖๐)
๓. คะแนนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติต้องผ่านตามเกณฑ์

● การรายงานผลการฝึกอบรม

๑. รายงานผ่านฐานข้อมูล อสม.
๒. รายงานผ่านเว็บไซต์ Thaiphc.net

๔.๒ หลักสูตรฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ อสม.หมอประจำบ้าน (Orientation)

เมื่อ อสม.หมอประจำบ้าน (ประธาน อสม.ระดับหมู่บ้าน) ได้ผ่านการอบรมในหลักสูตร ๓ วัน ๖ วิชา ๑๘ ชั่วโมงแล้ว และได้มีการคัดเลือก อสม.หมอประจำบ้าน (ประธาน อสม.ระดับตำบล) ให้ปฏิบัติหน้าที่ในบทบาท อสม.หมอประจำบ้าน ระดับตำบล จะต้องผ่านการอบรมทักษะตามบทบาท อสม.หมอประจำบ้าน (Orientation) โดยเจ้าหน้าที่ ครู ก และ ครู ข ให้มีทักษะเพิ่มขึ้น ดังนี้

๑. ให้เจ้าหน้าที่ ครู ก ครู ข จัดอบรมที่ รพช./อื่นๆ ตามความเหมาะสม ๑ วัน

ในเรื่อง ดังนี้

- ภารกิจที่ต้องดำเนินการ
- บทบาทของ อสม. หมอประจำบ้าน
- เรียนรู้การใช้งานแอปพลิเคชันด้านสุขภาพ และโทรเวชกรรม (Telemedicine)
- การดำเนินงานตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด
- การส่งรายงานผลการปฏิบัติงานตามที่กำหนด

๒. ให้เจ้าหน้าที่ ครู ก ครู ข ฝึกซ้อมผู้เข้าอบรมในบทบาท อสม. หมอประจำบ้าน

๓. ให้เจ้าหน้าที่ ครู ก ครู ข ร่วมแสดงบทบาทสมมติ (Role play) ในการแก้ปัญหาเฝ้าระวัง ป้องกันควบคุมไม่ให้เกิดโรคในพื้นที่ เช่น โรคไข้เลือดออก หรือโรคฉี่หนู

๔. ให้เจ้าหน้าที่ ครู ก ครู ข ร่วมแสดงบทบาทสมมติ (Role play) ในการเป็นผู้นำ แกนนำ เครือข่ายสุขภาพภาคประชาชน ในการดูแลสุขภาพในชุมชนเชื่อมกับทีมหมอครอบครัว และระบบการส่งต่อ

๕. ให้เจ้าหน้าที่ ครู ก ครู ข อธิบาย ฝึกฝน ให้ อสม. หมอประจำบ้าน ได้ดำเนินงานตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด และนัดหมายการส่งรายงานทุกสิ้นเดือนตามที่กำหนด

๔.๓ การอบรมฟื้นฟูความรู้ อสม. หมอประจำบ้าน

เมื่อ อสม.หมอประจำบ้าน (ประธาน อสม.ระดับตำบล) ได้ปฏิบัติหน้าที่ในบทบาท อสม.หมอประจำบ้าน และผ่านการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ตามบทบาท อสม.หมอประจำบ้าน (Orientation) โดยเจ้าหน้าที่ ครู ก และ ครู ข แล้วนั้น และจัดให้มีการอบรมฟื้นฟูความรู้อย่างต่อเนื่องทุกเดือนๆ ละ ๑ วัน เพื่อเพิ่มความรู้ และทักษะ ในเรื่องที่มีความจำเป็นหรือตามนโยบายของกระทรวงสาธารณสุข

๕. บทบาทผู้บริหารในจังหวัดที่เกี่ยวข้อง

๑. รับรู้และสนับสนุนการอบรม อสม. หมอประจำบ้าน

๒. ติดตามผลการดำเนินงานและสนับสนุน ส่งเสริม การจัดอบรม ของเจ้าหน้าที่ในแต่ละระดับ

๓. ให้คำปรึกษา ให้ข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหาและสนับสนุนให้เป้าหมายการอบรม อสม. หมอประจำบ้าน ประสบผลสำเร็จ

๔. ออกเยี่ยมเสริมพลัง เสริมสร้างขวัญกำลังใจ และติดตามทั้งการจัดอบรม การฟื้นฟูความรู้ การพัฒนา อสม. หมอประจำบ้าน ในพื้นที่ให้สำเร็จตามเป้าหมาย

๖. บทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่จังหวัด

๑. สนับสนุนการฝึกอบรมพัฒนาการยกระดับ อสม. เป็น อสม. หมอประจำบ้านให้ครบกลุ่มเป้าหมาย
๒. สนับสนุนการอบรม วิทยากร ครู ก ไปขยายสู่พื้นที่ระดับหมู่บ้านและระดับตำบล เพื่อยกระดับ อสม. เป็น อสม. หมอประจำบ้านตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด
๓. ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานอบรมยกระดับ อสม. หมอประจำบ้าน ให้มีความสามารถตาม บทบาท หน้าที่ ครบถ้วนตามเป้าหมาย
๔. เยี่ยมเสริมพลังในพื้นที่ สร้างขวัญกำลังใจให้ผู้ปฏิบัติงาน
๕. รายงานผลการฝึกอบรมการยกระดับ อสม. เป็น อสม. หมอประจำบ้าน

๗. บทบาทวิทยากร ครู ก

๑. ศึกษาหลักสูตรการอบรมยกระดับ อสม. หมอประจำบ้าน ทำหน้าที่เป็นผู้จัดการนำหลักสูตรไป ดำเนินการในพื้นที่
๒. ประชุมหารือทีมครู ก ในจังหวัด วางแผนการฝึกอบรมครู ข อำเภอละ ๒ คน และสนับสนุน การฝึกอบรม อสม. หมอประจำบ้าน ตามเป้าหมายของจังหวัด
  - อสม.ประธานชมรม อสม. ระดับหมู่บ้าน ตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด
  - ประธานชมรม อสม. ระดับตำบล ตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด
  - ได้แผนปฏิบัติการจัดอบรม ทีมวิทยากร และเป้าหมาย
๓. สร้างทีมจังหวัดและจัดเตรียมการฝึกอบรม ครู ข และสนับสนุนทีม ครู ข จัดฝึกอบรม อสม. หมอประจำบ้าน ตามเป้าหมาย
๔. ร่วมเป็นวิทยากรกับทีม ครู ข ฝึกอบรม อสม. หมอประจำบ้าน และฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ (Orientation) ให้ อสม.หมอประจำบ้าน (ประธานชมรม อสม. ระดับตำบล ตามเป้าหมาย)
๕. สนับสนุน ติดตาม การจัดอบรมของทีมครู ข ให้ได้ อสม.หมอประจำบ้านตามเป้าหมาย
๖. สรุปและรายงานผลงานการอบรมครู ก / อบรมครู ข / อสม.หมอประจำบ้าน และผลงานตาม เป้าหมายจังหวัด
๗. ออกหนังสือรับรองผู้ผ่านการอบรมตามหลักสูตร

๘. บทบาทวิทยากร ครู ข

๑. ศึกษาหลักสูตร อสม. หมอประจำบ้าน
๒. ประชุมหารือ สร้างทีมครู ข และแผนการสอน เพื่อเตรียมการอบรม อสม.หมอประจำบ้าน ตามเป้าหมาย
  - ประธาน อสม. หมู่บ้าน ๑ คน / หมู่บ้าน ตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด
  - ประธาน อสม. ตำบล ๑ คน ตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด
๓. จัดอบรม อสม.หมอประจำบ้านตามเป้าหมายที่กำหนด
๔. รายงานผลการปฏิบัติงานตามแนวทางที่กำหนด

๕. วางแผนและจัดการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ อสม. หมอประจำบ้าน (Orientation) ที่ รพช. หรือ อื่นๆ ตามเหมาะสม

๖. สนับสนุนให้ รพ.สต. จัดอบรมฟื้นฟูความรู้ทุกเดือน

๗. ติดตามรายงานผลการปฏิบัติงานตามแบบฟอร์มรายงานของ อสม.หมอประจำบ้าน

๙. การสนับสนุนงบประมาณ

๑. กระทรวงสาธารณสุข โดยกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ สนับสนุนงบประมาณการอบรมยกระดับ อสม. เป็นหมอประจำบ้าน (ตามเป้าหมายหมู่บ้าน/ชุมชนเทศบาล/กทม.)

๒. กระทรวงสาธารณสุข สนับสนุนงบประมาณ สนับสนุนการพัฒนา รูปแบบการยกระดับ อสม. เป็น อสม. หมอประจำบ้าน และให้ศูนย์พัฒนาการสาธารณสุขมูลฐานภาค ศูนย์สนับสนุนบริการสุขภาพเขต สถาบันสุขภาพอาเซียน สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข ติดตามและประเมินผลและสรุปผลการพัฒนารูปแบบ

ส่วนที่ ๒ หลักสูตรการฝึกอบรม อสม. หมอประจำบ้าน ปีพุทธศักราช ๒๕๖๒

๒.๑ ชื่อหลักสูตร

หลักสูตรการฝึกอบรม อสม. หมอประจำบ้าน ปีพุทธศักราช ๒๕๖๒

๒.๒ หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข

๒.๓ เหตุผลและความจำเป็น

สืบเนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายด้านสาธารณสุข ในการพัฒนาและยกระดับความรู้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ให้เป็นหมอประจำบ้าน ควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารทางการแพทย์ พร้อมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริการสาธารณสุขในชุมชนผ่านการพัฒนาระบบการแพทย์ทางไกล ควบคู่ไปกับการเพิ่มบทบาทของ อสม. เพื่อลดโรคและปัญหาสุขภาพ ส่งเสริมให้ประชาชนพึ่งตนเองได้ และสามารถลดความแออัดของโรงพยาบาล ลดการพึ่งพาโรงพยาบาลได้

กระทรวงสาธารณสุข ให้ความสำคัญในการส่งเสริมสุขภาพของประชาชนและยกระดับคุณภาพบริการด้านสาธารณสุข โดยพัฒนาระบบบริการสุขภาพเน้นการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรคและภัยสุขภาพ และการคุ้มครองผู้บริโภคด้วยความร่วมมือของทุกภาคส่วน โดยให้ประชาชนมีโอกาสในการร่วมคิด ร่วมนำร่วมทำและร่วมในการอภิบาลแบบเครือข่าย ภายใต้กระบวนการที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาบทบาทด้านสุขภาพภาคประชาชน ตามหลักการการสาธารณสุขมูลฐาน ซึ่งปัจจุบันมีเครือข่ายอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จำนวนกว่า ๑,๐๔๐,๐๐๐ คน ซึ่งเป็นตัวแทนประชาชนผู้ที่มีจิตอาสา เสียสละ เข้ามามีส่วนร่วมดูแลสุขภาพของตนเอง ครอบครัว และชุมชน จนได้รับการยอมรับจากสังคม

กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนสามารถดูแลสุขภาพตนเองได้ และชุมชนมีศักยภาพในการพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยให้ความสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแลสุขภาพตนเอง ครอบครัว ชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น รวมทั้งเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้ อสม. ดังนั้น เพื่อให้การนำนโยบายสุขภาพภาคประชาชน บรรลุตามวัตถุประสงค์ ลดความแออัดของโรงพยาบาล ลดการพึ่งพาโรงพยาบาลแต่พึ่งตนเองเพิ่มขึ้น กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ โดยกองสนับสนุนสุขภาพภาคประชาชน จึงจัดทำหลักสูตรการฝึกอบรม อสม. หมอประจำบ้าน ปีพุทธศักราช ๒๕๖๒

๒.๔ หลักการของหลักสูตร

๒.๔.๑ สอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเครือข่ายกำลังคนด้านสุขภาพภาคประชาชนที่นำไปสู่การพึ่งตนเองของชุมชน

๒.๔.๒ เป็นหลักสูตรที่ยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้และเวลาการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำไปปรับใช้กับบริบทของ อสม. หมอประจำบ้าน

๒.๔.๓ เป็นหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้อย่างแท้จริง ได้เรียนรู้ทดลองในเชิงปฏิบัติการ มีลักษณะผสมผสานทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

๒.๔.๔ สร้างสมรรถนะในเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้การดำเนินงานในการดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชนให้บรรลุผลสำเร็จ

๒.๕ บทบาทที่คาดหวังของ อสม. หมอประจำบ้าน

- ๒.๕.๑ สนับสนุนส่งเสริมให้มี อสม. ให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายทุกครอบครัว
- ๒.๕.๒ เป็นพี่เลี้ยงให้กับ อสม. ในการดูแลสุขภาพกลุ่มเป้าหมายทุกครอบครัว
- ๒.๕.๓ ดำเนินการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมไม่ให้เกิดโรคในพื้นที่ เช่น โรคไข้เลือดออก โรคเลปโตสไปโรซิส (ฉี่หนู)
- ๒.๕.๔ ดำเนินการส่งเสริมสุขภาพ ลดอัตราการป่วยโรคเรื้อรัง ปัญหาสุขภาพจิต การป้องกันแก้ไข ปัญหายาเสพติด และอุบัติเหตุ
- ๒.๕.๕ ถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องภูมิปัญญาไทย สมุนไพร และการใช้กัญชาทางการแพทย์ ให้กับ อสม. และประชาชน
- ๒.๕.๖ ใช้เทคโนโลยีการสื่อสารทางการแพทย์ โทรเวชกรรม (Telemedicine) และแอปพลิเคชันด้านสุขภาพ ประเมินสุขภาพ โดยร่วมเป็นทีมหมอครอบครัว
- ๒.๕.๗ เป็นแกนนำเครือข่ายในการดูแลสุขภาพ (อสม. อสม.) และจัดการปัญหาสุขภาพ ทั้งในระดับ ครอบครัวและชุมชน รวมทั้งการส่งต่อผู้ป่วยไปยังระบบบริการสุขภาพที่รัฐจัดให้
- ๒.๕.๘ เข้าถึงและใช้ประโยชน์จากข้อมูลสุขภาพในพื้นที่ นำมาวางแผนและแก้ไขปัญหา พร้อมทั้งรายงานผลการปฏิบัติงานในระบบการรายงานที่ระบุไว้

๒.๖ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรในครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญในการฝึกอบรมพัฒนาขีดความสามารถของ อสม. โดยการพัฒนายกระดับให้เป็น อสม. หมอประจำบ้าน สามารถทำ สร้างให้เกิดการเรียนรู้ และเป็นพี่เลี้ยง อสม. ให้คำปรึกษา เยี่ยมบ้าน แนะนำแนวทางต่างๆ นำสู่การพัฒนาความรอบรู้ด้านสุขภาพในการดูแลสมาชิกในครอบครัว สนับสนุนให้แต่ละครอบครัว ชุมชนเป็นเจ้าของสุขภาพของตนเอง นำไปสู่ชุมชนสร้างสุข สุขกาย สุขใจ สุขเงิน ตามที่มุ่งหวังไว้

๒.๗ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เข้ารับการอบรมให้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาท อสม. หมอประจำบ้านได้ตามสมรรถนะที่กำหนด

๒.๘ กลุ่มเป้าหมาย/คุณสมบัติของผู้เข้าอบรม

๑. เป็น อสม. ตามระเบียบกระทรวงสาธารณสุข
๒. เป็นผู้มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง มีความพร้อมในการใช้เทคโนโลยี ดิจิทัล ในการปฏิบัติหน้าที่ อสม. หมอประจำบ้าน
๓. เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติบทบาท อสม. หมอประจำบ้าน

๒.๙ สมรรถนะที่คาดหวัง

- ๒.๙.๑ สามารถสนับสนุนส่งเสริมให้มี อสม. ให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายทุกครอบครัว
- ๒.๙.๒ สามารถเป็นพี่เลี้ยงให้กับ อสม. ในการดูแลสุขภาพกลุ่มเป้าหมายทุกครอบครัว
- ๒.๙.๓ สามารถดำเนินการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมไม่ให้เกิดโรคในพื้นที่ เช่น โรคไข้เลือดออก โรคเลปโตสไปโรซิส (ฉี่หนู) อื่นๆ ตามบริบทของพื้นที่ได้
- ๒.๙.๔ สามารถดำเนินการส่งเสริมสุขภาพ ลดอัตราการป่วยโรคเรื้อรัง ปัญหาสุขภาพจิต การป้องกันแก้ไขปัญหา ยาเสพติด และอุบัติเหตุ
- ๒.๙.๕ สามารถถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องภูมิปัญญาไทย สมุนไพร และการใช้กัญชาทางการแพทย์ให้กับ อสม. และประชาชน ได้

๒.๙.๖ สามารถใช้เครื่องมือสื่อสารและแอปพลิเคชันในการคัดกรอง ประเมินสุขภาพ โดยร่วมเป็นทีม หมอครอบครัว ได้

๒.๙.๗ สามารถเป็นแกนนำเครือข่ายในการดูแลสุขภาพ (อสม., อสค.) และจัดการสุขภาพ ในครอบครัว และชุมชนได้ เชื่อมต่อระบบบริการสุขภาพที่รัฐจัดให้ได้

๒.๙.๘ สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากข้อมูลสุขภาพมาวางแผนและแก้ไขปัญหา พร้อมทั้งรายงาน ผลในระบบ ได้

๒.๑๐ โครงสร้างหลักสูตร

ประกอบด้วยเนื้อหาวิชา ๖ รายวิชา ดังนี้

ลำดับ	ชื่อวิชา	ระยะเวลา
๑	วิชา อาสาสมัครประจำครอบครัว (อสค.) และบทบาท อสม.หมอประจำบ้าน	๓ ชั่วโมง
๒	วิชา การเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมไม่ให้เกิดโรคในพื้นที่	๓ ชั่วโมง
๓	วิชา การส่งเสริมสุขภาพและแก้ไขปัญหาสุขภาพที่สำคัญ	๓ ชั่วโมง
๔	วิชา ภูมิปัญญาไทย สมุนไพร และการใช้กัญชาทางการแพทย์	๓ ชั่วโมง
๕	วิชา เทคโนโลยีการสื่อสารทางการแพทย์ โทรเวชกรรม (Telemedicine) และแอปพลิเคชันด้านสุขภาพ	๓ ชั่วโมง
๖	วิชา ผู้นำการสร้างสุขภาพแบบมีส่วนร่วม	๓ ชั่วโมง

๒.๑๑ ระยะเวลาในการฝึกอบรม

จำนวน ๑๘ ชั่วโมง

๒.๑๒ เนื้อหาและมาตรฐานในแต่ละวิชา

๒.๑๒.๑ วิชาอาสาสมัครประจำครอบครัว (อสค.) และบทบาท อสม.หมอประจำบ้าน เวลา ๓ ชั่วโมง

วัตถุประสงค์รายวิชา

เพื่อให้ อสม. หมอประจำบ้านมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทของ อสค. และ อสม.หมอประจำบ้าน มีทักษะ ในการดูแลถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านสุขภาพ การเยี่ยมบ้าน ส่งต่อ และสร้างเครือข่ายในชุมชนได้

มาตรฐานรายวิชา

๑. อสม. หมอประจำบ้านอธิบาย บทบาทและหน้าที่ของ อสม.หมอประจำบ้าน และ อสค. ได้
๒. อสม. หมอประจำบ้านมีความรู้ความเข้าใจในการส่งเสริมสนับสนุนให้มี อสค. ได้ครอบคลุม กลุ่มเป้าหมาย

คำอธิบายรายวิชา

ความสำคัญของ อสค. และบทบาทของ อสม.หมอประจำบ้าน ทำหน้าที่ในการดูแลสุขภาพของครอบครัว การถ่ายทอดความรู้ด้านสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสุขภาพในพื้นที่ รวมถึงการสร้างเครือข่าย การส่งต่อระบบ การดูแลสุขภาพครอบครัว เชื่อมโยงกับเครือข่ายระบบบริการสุขภาพ

๒.๑๒.๒ วิชาการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมไม่ให้เกิดโรคในพื้นที่ เวลา ๓ ชั่วโมง

วัตถุประสงค์รายวิชา

เพื่อให้ อสม. หมอประจำบ้านมีความรู้ความเข้าใจสาเหตุของการเกิดโรค วิธีการป้องกัน ควบคุมไม่ให้เกิดโรคในพื้นที่

มาตรฐานรายวิชา

๑. อสม. หมอประจำบ้านแสดงความรู้ความเข้าใจสาเหตุของการเกิดโรค วิธีการป้องกัน ควบคุมไม่ให้เกิดโรคในพื้นที่

๒. อสม. หมอประจำบ้านสามารถอธิบายวิธีการแก้ปัญหา วิธีการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมไม่ให้เกิดโรคในพื้นที่ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

คำอธิบายรายวิชา

ความสำคัญและวิธีการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมไม่ให้เกิดโรคในพื้นที่ เช่น โรคไข้เลือดออก โรคฉี่หนู โรคพิษสุนัขบ้า โรคพยาธิใบไม้ตับ โรคเลปโตสไปโรซิส (โรคฉี่หนู) โรคไข้มาลาเรีย อื่นๆ ตามบริบทของพื้นที่

๒.๑๒.๓ วิชา การส่งเสริมสุขภาพและแก้ไขปัญหาสุขภาพที่สำคัญ เวลา ๓ ชั่วโมง

มาตรฐานรายวิชา

๑. อสม. หมอประจำบ้าน อธิบายความสำคัญของการดูแล ช่วยเหลือ ป้องกัน พิ้นฟู และการแก้ไขปัญหาสุขภาพที่สำคัญในพื้นที่ ได้แก่ ปัญหาสุขภาพจิต ปัญหาอุบัติเหตุและอุบัติภัย การดูแลแบบประคับประคองและระยะท้าย และปัญหาด้านสุขภาพในกลุ่มผู้ป่วยเรื้อรัง ตัดบ้านติดเตียง รวมทั้ง ผู้มีภาวะพึ่งพิงในพื้นที่

๒. อสม. หมอประจำบ้านอธิบายวิธีการการดูแล ช่วยเหลือ ป้องกัน พิ้นฟู และการแก้ไขปัญหาสุขภาพที่สำคัญในพื้นที่ ได้แก่ ปัญหาสุขภาพจิต ปัญหาอุบัติเหตุและอุบัติภัย การดูแลแบบประคับประคองและระยะท้าย และปัญหาด้านสุขภาพในกลุ่มผู้ป่วยเรื้อรัง ตัดบ้านติดเตียง รวมทั้งผู้มีภาวะพึ่งพิง และผู้ที่มีปัญหาสุขภาพจิตในพื้นที่

คำอธิบายรายวิชา

ความสำคัญและวิธีการดูแล ช่วยเหลือ ป้องกัน พิ้นฟู และการแก้ไขปัญหาสุขภาพที่สำคัญในพื้นที่ ได้แก่ ปัญหาสุขภาพจิต ปัญหาอุบัติเหตุและอุบัติภัย และปัญหาด้านสุขภาพในกลุ่มผู้ป่วยเรื้อรัง ตัดบ้านติดเตียง รวมถึงผู้มีภาวะพึ่งพิง และผู้ที่มีปัญหาสุขภาพจิตในพื้นที่

๒.๑๒.๔ วิชา ภูมิปัญญาไทย สมุนไพร และการใช้กัญชาทางการแพทย์

วัตถุประสงค์รายวิชา

๑. เพื่อให้ อสม. หมอประจำบ้านมีความรู้ ความเข้าใจ การใช้ภูมิปัญญาไทย สมุนไพร เพื่อการดูแลสุขภาพแบบพึ่งตนเอง
๒. เพื่อให้ อสม. หมอประจำบ้านมีความรู้ ความเข้าใจ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกัญชาในการรักษาทางการแพทย์
๓. ส่งเสริมสุขภาพด้วยหลักธรรมานามัย ซึ่งประกอบไปด้วย กายานามัย คือการส่งเสริมสุขภาพทางกาย จิตตานามัย คือการส่งเสริมสุขภาพทางจิตใจ ชีวิตานามัย คือการส่งเสริมคุณภาพชีวิตและครอบครัว

มาตรฐานรายวิชา

๑. อสม. หมอประจำบ้านอธิบายความสำคัญ ประโยชน์ และวิธีการใช้ภูมิปัญญาไทย สมุนไพร เพื่อการดูแลสุขภาพ
๒. อสม. หมอประจำบ้านอธิบายความสำคัญ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกัญชาในการรักษาทางการแพทย์

คำอธิบายรายวิชา

ความสำคัญ ประโยชน์ และวิธีการใช้ภูมิปัญญาไทย สมุนไพร เพื่อการดูแลสุขภาพแบบพึ่งตนเอง และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกัญชาในการรักษาทางการแพทย์ ส่งเสริมสุขภาพด้วยหลักธรรมานามัย ซึ่งประกอบไปด้วย กายานามัย คือการส่งเสริมสุขภาพทางกาย จิตตานามัย คือการส่งเสริมสุขภาพทางจิตใจ ชีวิตานามัย คือการส่งเสริมคุณภาพชีวิตและครอบครัว รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๒.๑๒.๕ วิชา เทคโนโลยีการสื่อสารทางการแพทย์ โทรเวชกรรม (Telemedicine) และ แอปพลิเคชันด้านสุขภาพ เวลา ๓ ชั่วโมง

วัตถุประสงค์รายวิชา

เมื่อผ่านการอบรมแล้ว อสม. หมอประจำบ้าน มีความรู้ ความฉลาดรอบรู้ และสามารถใช้เทคโนโลยีการสื่อสารทางการแพทย์ โทรเวชกรรม (Telemedicine) และแอปพลิเคชันด้านสุขภาพเพื่อการคัดกรอง การติดตาม การส่งต่อผู้ป่วย

มาตรฐานรายวิชา

อสม. หมอประจำบ้านอธิบายความสำคัญ ประโยชน์ และวิธีการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารทางการแพทย์ โทรเวชกรรม (Telemedicine) และความฉลาดรอบรู้การเลือกใช้อุปกรณ์ด้านสุขภาพเพื่อการติดตามการส่งต่อผู้ป่วย รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

อสม. หมอประจำบ้าน เข้าใจ

๑. การใช้เครื่องมือสื่อสารตรวจประเมินผลสุขภาพ (Telemedicine) และแอปพลิเคชัน การบันทึกข้อมูล การรายงาน และส่งต่อผู้ป่วย และนำข้อมูลสุขภาพมาวางแผนแก้ไขปัญหาสุขภาพ
๒. การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ และการตัดสินใจเลือกปฏิบัติให้ถูกต้อง
๓. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้เครื่องมือสื่อสาร (Telemedicine) และแอปพลิเคชัน

คำอธิบายรายวิชา

ความสำคัญ ประโยชน์ และวิธีการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารทางการแพทย์ โทรเวชกรรม (Telemedicine) และความฉลาดรอบรู้ การใช้แอปพลิเคชันด้านสุขภาพเพื่อการคัดกรอง ติดตาม และการส่งต่อผู้ป่วย รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๒.๑๒.๖ วิชา ผู้นำการสร้างสุขภาพแบบมีส่วนร่วม เวลา ๓ ชั่วโมง

วัตถุประสงค์รายวิชา

เมื่อผ่านการฝึกอบรมแล้ว อสม. หมอประจำบ้าน สามารถ เป็นผู้นำและใช้ภาวะผู้นำในการสร้างทีม เครือข่าย ทีม อสม. อสค. เพื่อการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ ตัดเตี้ย ผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง กลุ่มผู้ป่วยโรคเรื้อรัง

มาตรฐานรายวิชา

อสม. หมอประจำบ้าน สามารถเป็นผู้นำ ประสานงาน และบริหารจัดการทรัพยากร (Health Coacher and Manager) ให้คำแนะนำ เป็นพี่เลี้ยง เป็นทีมร่วมกับทีมหมอครอบครัว และถ่ายทอดความรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง แก่เครือข่าย อสม. อสค. รวมทั้ง สามารถใช้เครื่องมือสื่อสารเพื่อการดูแล จัดการให้กลุ่มเป้าหมายมีคุณภาพชีวิตที่ดี

คำอธิบายรายวิชา

ความสำคัญ แนวคิดทฤษฎีการเป็นผู้นำ ภาวะผู้นำ การสร้างการมีส่วนร่วม บทบาทของพี่เลี้ยงในการจัดการสุขภาพ การส่งต่อ วิธีการถ่ายทอดความรู้ที่มีประสิทธิภาพ

๒.๑๓. การประเมินผล

๒.๑๓.๑ เกณฑ์การประเมิน

- อสม. ต้องมีระยะเวลาการเข้าร่วมฝึกอบรมไม่น้อยร้อยละ ๘๐
- อสม. ที่ผ่านการฝึกอบรมมีความรู้และทักษะผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

๒.๑๓.๒ เครื่องมือที่ใช้และวิธีการประเมินผล

- แบบทดสอบความรู้ก่อน – หลังการฝึกอบรม
- แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมการฝึกอบรม อสม. หมอประจำบ้าน
- แบบประเมินผลการปฏิบัติงานเชิงคุณภาพหลังการฝึกอบรม

ส่วนที่ ๓ แผนการเรียนรู้หลักสูตร อสม. หมอประจำบ้าน

แผนการเรียนรู้หลักสูตร อสม. หมอประจำบ้าน

๓.๑ วิชาอาสาสมัครประจำครอบครัว (อสค.) และบทบาท อสม.หมอประจำบ้าน

วัตถุประสงค์	เนื้อหา/แนวคิดรอบยอด	แนวทางการจัดกิจกรรมเรียนรู้	สื่อ อุปกรณ์	เวลา	การประเมิน
<p>เพื่อให้ อสม. หมอประจำบ้าน มีความรู้ความเข้าใจใน บทบาทของ อสค. และ อสม. หมอประจำบ้าน มีทักษะในการดูแลถ่ายทอดองค์ความรู้ ด้านสุขภาพ การเยี่ยมบ้าน ส่งต่อ และสร้างเครือข่ายใน ชุมชนได้</p>	<p>๑. ความสำคัญของ อสม.หมอประจำบ้าน และ อสค. ทำหน้าที่ในการดูแล สุขภาพของครอบครัว</p> <p>๒. การถ่ายทอดความรู้ด้าน สุขภาพที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสุขภาพในพื้นที่</p> <p>๓. การสร้างเครือข่าย การส่งต่อระบบ การดูแลสุขภาพครอบครัว เชื่อมโยงกับ เครือข่ายระบบบริการสุขภาพ</p>	<p>๑. บรรยาย ความสำคัญ บทบาทของ อสค. และบทบาท อสม. หมอประจำบ้าน</p> <p>๒. แบ่งกลุ่ม แลกเปลี่ยนเรียนรู้</p> <p>๓. นำเสนอ และ สรุปรบทเรียน ร่วมกัน</p>	<p>๑. ใบความรู้ ๑</p> <p>๒. ใบงาน ๑ , ๒ (กลุ่ม)</p> <p>๓. คู่มือ อสค. จากเว็บไซต์ http://fv.phc.hss.moph.go.th/</p> <p>๔. คู่มือ อสม.หมอประจำบ้าน</p> <p>๕. Clip Video อสค.ปฏิบัติงานในครอบครัว - อาสาสมัครประจำครอบครัว (อสค.) จังหวัด นนทบุรี (๗.๓๑ นาที) https://www.youtube.com/watch?v=rVryml_illk</p> <p>๖. กระดาษปรีฟ</p>	<p>๓ ชั่วโมง</p>	<p>๑. ทำแบบทดสอบ ก่อน-หลังเรียน</p> <p>๒. ความถูกต้องการตอบใบงาน</p> <p>๓. การแลกเปลี่ยน การตอบคำถาม</p> <p>๔. การสุ่มถาม</p> <p>๕. การสังเกต การมีส่วนร่วม</p>

แผนการเรียนรู้หลักสูตร อสม. หมอประจำบ้าน

๓.๒ วิชาการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมไม่ให้เกิดโรคในพื้นที่

วัตถุประสงค์	เนื้อหา/แนวคิครอบยอด	แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ อุปกรณ์	เวลา	การประเมิน
<p>เพื่อให้ อสม. หมอประจำบ้านมีความรู้ความเข้าใจสาเหตุของการเกิดโรค วิธีการป้องกัน ควบคุมไม่ให้เกิดโรคในพื้นที่</p>	<p>๑. ความสำคัญ สาเหตุของโรค วงจรโรค/การติดต่อ อากาศโรค/การรักษา วิธีของการปฏิบัติตนในการป้องกันโรค เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - โรคไข้เลือดออก - โรควัณโรค - โรคพิษสุนัขบ้า - โรคพยาธิใบไม้ตับ - โรคเลปโตสไปโรซิส (โรคฉี่หนู) - โรคไข้มาลาเรีย (*พื้นที่ ๔๑ จังหวัด) <p>๒. บทบาทของ อสม. หมอประจำบ้านในการป้องกัน ควบคุมโรค และการสร้างจิตสำนึกของประชาชนในการป้องกัน ควบคุมโรค เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - โรคไข้เลือดออก - โรควัณโรค 	<p>๑. บรรยายความสำคัญ สาเหตุของโรค วงจรโรค/การติดต่อ อากาศโรค/การรักษา วิธีของการปฏิบัติตนในการป้องกันโรคและการป้องกันการแพร่กระจายโรคในบ้านและชุมชน</p> <p>๒. แบ่งกลุ่มระดมสมองตามใบงาน</p> <p>๓. นำเสนอ และสรุปผลการประชุมกลุ่ม</p>	<p>๑. ใบความรู้ ๒</p> <p>๒. ใบงาน ๒</p> <p>๓. คู่มือการป้องกัน ควบคุมโรค</p> <p>๔. Clip Video เรื่องโรค การป้องกัน และควบคุมโรค</p> <p>๕. คู่มือเรียนรู้ เข้าใจวันโรคด้วยตนเอง สำหรับ อสม.</p>	<p>๓ ชั่วโมง</p>	<p>๑. ทำแบบทดสอบก่อน - หลังเรียน</p> <p>๒. ความถูกต้องการตอบใบงาน</p> <p>๓. การสังเกต/การซักถาม</p>

วัตถุประสงค์	เนื้อหา/แนวคิดรอบยอด	แนวทางการจัดกิจกรรม เรียนรู้	สื่อ อุปกรณ์	เวลา	การประเมิน
	<ul style="list-style-type: none"> - โรคพิษสุนัขบ้า - โรคพยาธิใบไม้ตับ - โรคเลปโตสไปโรซิส (โรคฉี่หนู) - โรคไข้มาลาเรีย (*พื้นที่ ๔๑ จังหวัด) อื่นๆ ตามบริบทของพื้นที่ 				

แผนการเรียนรู้หลักสูตร อสม. หมอประจำบ้าน

๓.๒.๑ การเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคไข้เลือดออก

วัตถุประสงค์	เนื้อหา/แนวคิดรอบยอด	แนวทางการจัดกิจกรรมเรียนรู้	สื่อ อุปกรณ์	เวลา	การประเมิน
<p>เมื่อผ่านการอบรมแล้ว อสม. หมอประจำบ้าน สามารถ</p> <p>๑) อธิบายการค้นหา คัดกรองผู้ป่วยสงสัยโรคไข้เลือดออก</p> <p>๒) สำรวจ/กำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลาย</p> <p>๓) เป็นพี่เลี้ยงให้คำปรึกษา ถ่ายทอดความรู้ และคำแนะนำประชาชนในการป้องกันตนเองจากโรคไข้เลือดออก</p> <p>๔) ติดตามและส่งข้อมูลผู้ป่วย และผลการสำรวจแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลายแก่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขโดยใช้เทคโนโลยี</p>	<p>๑) ความรู้เรื่องโรคไข้เลือดออก การเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคไข้เลือดออก</p> <p>๒) แนวทางการสร้างการตระหนักรู้และป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกแก่ประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ</p> <p>๓) การใช้ Application อสม.ออนไลน์ในการรายงานการคัดกรองผู้ป่วยสงสัยไข้เลือดออกและการสำรวจลูกน้ำยุงลาย</p>	<p>๑) การบรรยาย</p> <p>๒) การฝึกปฏิบัติ</p>	<p>๑) สไลด์นำเสนอ</p> <p>๒) วีดิทัศน์</p>	๑๕ - ๒๐ นาที	- ทำแบบทดสอบก่อน - หลังเรียน

แผนการเรียนรู้หลักสูตร อสม. หมอประจำบ้าน

๓.๒.๒ การป้องกัน ควบคุมและ ดูแลรักษาวัณโรค

วัตถุประสงค์	เนื้อหา/แนวคิดรอบยอด	แนวทางการจัดกิจกรรมเรียนรู้	สื่อ อุปกรณ์	เวลา	การประเมิน
<p>เมื่อผ่านการอบรมแล้ว อสม. หมอประจำบ้าน สามารถ</p> <p>๑. อธิบายหลักการเกิดโรค การติดต่อ การป้องกันควบคุมโรค และการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อวัณโรคได้</p> <p>๒. ถ่ายทอดความรู้ และคำแนะนำประชาชนในการป้องกันควบคุมวัณโรคได้</p> <p>๓. อธิบายวิธีการและคัดกรองวัณโรคในประชากรกลุ่มเสี่ยงได้</p> <p>๔. เป็นพี่เลี้ยงดูแลการรับประทานยาโดยการสังเกตตรง (DOT) ได้</p> <p>๕. กำกับ ติดตามดูแลรักษา ผู้ป่วยวัณโรคและรายงานข้อมูลแก่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขโดยใช้เทคโนโลยีได้</p>	<p>กรอบเนื้อหาสำหรับการอบรมหลักสูตรระดับการพัฒนาหมอประจำบ้าน (อสม. หมอประจำบ้าน) ใน ๔ เรื่อง ดังนี้</p> <p>๑. หลักการเกิดโรค การติดต่อ การป้องกันควบคุมโรค และการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อวัณโรคในบ้านและชุมชน</p> <p>๒. การคัดกรองเพื่อค้นหาผู้ป่วยวัณโรคในกลุ่มเสี่ยงด้วย เช่น ผู้สัมผัสใกล้ชิด, ผู้มีอาการสงสัยวัณโรค รวมถึงแนวทางในการส่งต่อ เพื่อวินิจฉัย เช่น การถ่ายภาพรังสีทรวงอกและตรวจเสมหะ</p> <p>๓. การกำกับติดตาม และดูแลรักษาวัณโรคแบบมีพี่เลี้ยงด้วยวิธีการดูแลการรับประทานยาโดยการสังเกตตรง (DOT: directly observe treatment) และการติดตามประเมินผลข้างเคียงจากการใช้ยา</p> <p>๔. การรายงานข้อมูลค้นหาผู้ป่วยวัณโรคและการรับประทานยารักษาวัณโรค (DOT) ผ่านระบบรายงานบนเว็บไซต์ หรือ Application บน Smart phone ให้กับ รพ.สต. (อยู่ระหว่างการพัฒนา)</p>	<p>- การบรรยาย</p> <p>- ฝึกปฏิบัติการคัดกรองวัณโรคด้วยแบบคัดกรอง</p> <p>- ฝึกปฏิบัติการเป็นพี่เลี้ยงดูแลการรับประทานยาโดยการสังเกตตรง (DOT)</p> <p>- ฝึกปฏิบัติการรายงานข้อมูลการค้นหาและการรับประทานยารักษาวัณโรค (DOT)</p>	<p>-สไลด์ นำเสนอ</p> <p>-วีดิทัศน์</p>	<p>เรื่องที่ ๑ เวลา ๑๕ นาที</p> <p>เรื่องที่ ๒ เวลา ๓๐ นาที</p> <p>เรื่องที่ ๓ เวลา ๓๐ นาที</p> <p>เรื่องที่ ๔ เวลา ๑๕ นาที</p>	<p>เรื่องที่ ๑ แบบทดสอบก่อน - หลังเรียน</p> <p>เรื่องที่ ๒ สังเกตการปฏิบัติการคัดกรองวัณโรคได้อย่างถูกต้อง</p> <p>- ทำแบบทดสอบก่อน - หลังเรียน</p> <p>เรื่องที่ ๓ สังเกตการปฏิบัติการเป็นพี่เลี้ยงดูแลการรับประทานยาโดยการสังเกตตรง (DOT)</p> <p>- ทำแบบทดสอบก่อน - หลังเรียน</p> <p>เรื่องที่ ๔ มีการรายงานข้อมูลค้นหาผู้ป่วยวัณโรคและการรับประทานยารักษาวัณโรค (DOT) ผ่านระบบรายงานบนเว็บไซต์ได้อย่างถูกต้อง</p>

แผนการเรียนรู้หลักสูตร อสม. หมอประจำบ้าน

๓.๒.๓ การเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า

วัตถุประสงค์	เนื้อหา/แนวคิดรอบยอด	แนวทางการจัดกิจกรรมเรียนรู้	สื่อ อุปกรณ์	เวลา	การประเมิน
<p>เมื่อสิ้นสุดการอบรม อสม. หมอประจำบ้าน</p> <p>๑. ทราบสาเหตุของการเกิดโรค การติดต่อ อากาศที่พบในคน และสัตว์ และการป้องกันตนเองจากโรคพิษสุนัขบ้า</p> <p>๒. ถ่ายทอดความรู้ และให้คำแนะนำในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าให้แก่ประชาชนได้</p>	<p>กรอบเนื้อหาในการอบรม</p> <p>๑. ทราบสาเหตุของการเกิดโรค การติดต่อ อากาศที่พบในคน และสัตว์ และการป้องกันตนเองจากโรคพิษสุนัขบ้า</p> <p>๒. บทบาทของ อสม. หมอประจำบ้านในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า</p>	<p>๑. บรรยายสาเหตุของการเกิดโรค การติดต่อ อากาศที่พบในคน และสัตว์ และการป้องกันตนเองจากโรคพิษสุนัขบ้า</p> <p>๒. ชมวีดิทัศน์</p> <p>๓. แสดงบทบาทสมมติ (Role play)</p>	<p>๑. ใบความรู้โรคพิษสุนัขบ้า</p> <p>๒. สื่อการสอนเรื่องพิษสุนัขบ้า</p> <p>๓. วีดิทัศน์เรื่องโรคพิษสุนัขบ้าต่างๆ ในช่อง รู้กันทันโรค</p> <p>https://www.youtube.com/channel/UCbewf1o59uOdLGFUh71DPiQ</p>	๓๐ นาที	<p>๑. แบบทดสอบก่อน-หลังการอบรม</p> <p>๒. การสังเกต</p>

แผนการเรียนรู้หลักสูตร อสม. หมอประจำบ้าน

๓.๒.๔ การเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมไม่ให้เกิดโรคพยาธิใบไม้ตับ

วัตถุประสงค์	เนื้อหา/แนวคิตรอบยอด	แนวทางการจัดกิจกรรมเรียนรู้	สื่อ อุปกรณ์	เวลา	การประเมิน
<p>เมื่อสิ้นสุดการอบรม</p> <p>อสม.หมอประจำบ้าน</p> <p>๑. ทราบสถานการณ์ สาเหตุ การตรวจวินิจฉัย อาการ การรักษา อาการแทรกซ้อนและการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับ</p> <p>๒. ถ่ายทอดความรู้ และให้คำแนะนำประชาชนในการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับได้</p>	<p>กรอบเนื้อหาในการอบรม</p> <p>๑. สถานการณ์ สาเหตุ การตรวจวินิจฉัย อาการ การรักษา อาการแทรกซ้อน และการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับ</p> <p>๒. บทบาทของ อสม. หมอประจำบ้านในการป้องกันและการสร้างจิตสำนึกของประชาชนในการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับ</p>	<p>๑. บรรยายสถานการณ์ สาเหตุ การตรวจวินิจฉัย อาการ การรักษา อาการแทรกซ้อนและการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับ</p> <p>๒. ชมวีดิทัศน์</p> <p>๓. แบ่งกลุ่มๆละไม่เกิน ๑๐ คน ทำกิจกรรมตามใบงานที่ ๔</p> <p>๔. นำเสนอผลการแบ่งกลุ่ม</p>	<p>๑. ใบความรู้ ๔ เรื่องโรคพยาธิใบไม้ตับ</p> <p>๒. สื่อการสอนเรื่องพยาธิใบไม้ตับและพยาธิอื่นๆตามลิงค์</p> <p>๓. วีดิทัศน์เรื่องโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีตามลิงค์</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=6gccR8iA8Wo&t=140s</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=B4pP8g8aoa8&t=7s</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=TVuauAPY0GQ&t=57s</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=2u9A9gN-9Uk</p> <p>๔. ใบงานที่ ๔</p>	๓๐ นาที	<p>๑. แบบทดสอบ ก่อน-หลังการอบรม</p> <p>๒. การสังเกต</p>

แผนการเรียนรู้หลักสูตร อสม. หมอประจำบ้าน

๓.๒.๕ การเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิส

วัตถุประสงค์	เนื้อหา/แนวคิดรอบยอด	แนวทางการจัดกิจกรรมเรียนรู้	สื่อ อุปกรณ์	เวลา	การประเมิน
<p>เมื่อสิ้นสุดการอบรม อสม.หมอประจำบ้าน</p> <p>๑. ทราบสถานการณ์โรค กลุ่มเสี่ยง สาเหตุของการเกิดโรค การติดต่อ อาการ และการรักษา และการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิส</p> <p>๒. ถ่ายทอดความรู้ และให้คำแนะนำในการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิสให้แก่ประชาชนได้</p>	<p>กรอบเนื้อหาในการอบรม</p> <p>๑. ทราบสถานการณ์โรค กลุ่มเสี่ยง สาเหตุของการเกิดโรค การติดต่อ อาการและการรักษา และการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิส</p> <p>๒. บทบาทของ อสม.หมอประจำบ้าน ในการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิส</p>	<p>๑. บรรยายสถานการณ์โรค กลุ่มเสี่ยง สาเหตุของการเกิดโรค การติดต่อ อาการและการรักษา และการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิส</p> <p>๒. ชมวีดีทัศน์</p> <p>๓. แสดงบทบาทสมมติ (Role play)</p>	<p>๑. ใบความรู้โรคเลปโตสไปโรซิส</p> <p>๒. สื่อการสอนเรื่องโรคเลปโตสไปโรซิส</p> <p>https://www.riskcomthai.org/2017/detail.php?id=35968&m=media&gid=1-004-004</p> <p>๓. วีดีทัศน์เรื่องโรคเลปโตสไปโรซิส</p> <p>https://youtu.be/yjZS9M0-_CQ</p> <p>https://youtu.be/3BRL_qhIU</p>	๓๐ นาที	<p>๑. แบบทดสอบ ก่อน-หลังการอบรม</p> <p>๒. การสังเกต</p>

แผนการเรียนรู้หลักสูตร อสม. หมอประจำบ้าน

๓.๒.๖ การติดตามการกินยา การค้นหาผู้ป่วยและการเฝ้าระวังควบคุมโรคไข้มาลาเรีย

วัตถุประสงค์	เนื้อหา/แนวคิดรอบยอด	แนวทางการจัดกิจกรรมเรียนรู้	สื่อ อุปกรณ์	เวลา	การประเมิน
<p>เมื่อสิ้นสุดการอบรมแล้ว อสม. หมอประจำบ้าน สามารถ</p> <p>๑. อธิบายเรื่องโรคไข้มาลาเรียด้านสาเหตุ การติดต่อ การป้องกัน การตรวจรักษา การกินยาและมาตรวจตามนัด</p> <p>๒. ถ่ายทอดความรู้ และให้คำแนะนำแก่ประชาชนในการเฝ้าระวังและป้องกันโรคไข้มาลาเรีย</p> <p>๓. แนวทางการติดตามการกินยาและการมาตรวจตามนัดของผู้ป่วยมาลาเรีย</p> <p>๔. อธิบายหลักการค้นหา คัดกรองผู้สงสัยติดเชื้อโรคไข้มาลาเรีย</p> <p>๕. อธิบายหลักการเฝ้าระวังโรคไข้มาลาเรีย</p>	<p>- ความรู้เรื่องโรคไข้มาลาเรียด้านสาเหตุ การติดต่อ การป้องกัน การตรวจรักษา การกินยาและมาตรวจตามนัด</p> <p>ข้อความสำคัญในการสื่อสารเรื่องโรคไข้มาลาเรีย</p> <p>- ความสำคัญของการกินยาให้ครบและมาตรวจตามนัด</p> <p>- แนวทางการติดตามการกินยาและการมาตรวจตามนัดของผู้ป่วยมาลาเรีย</p> <p>- หลักการค้นหา คัดกรองผู้สงสัยติดเชื้อโรคไข้มาลาเรีย ในกิจกรรม CIS ของหมู่บ้านแพร์เชื้อ</p> <p>- หลักการเฝ้าระวังโรคไข้มาลาเรีย</p>	การบรรยาย	<p>- สไลด์นำเสนอ</p> <p>- วัสดุทัศน</p>	<p>๑๐ นาที</p> <p>๑๐ นาที</p> <p>๑๐ นาที</p> <p>๑๐ นาที</p>	- แบบทดสอบ ก่อน-หลังการอบรม

แผนการเรียนรู้หลักสูตร อสม. หมอประจำบ้าน

๓.๓ วิชาการส่งเสริมสุขภาพและแก้ไขปัญหาสุขภาพที่สำคัญ

วัตถุประสงค์	เนื้อหา/แนวคิดรอบยอด	แนวทางการจัดกิจกรรมเรียนรู้	สื่อ อุปกรณ์	เวลา	การประเมิน
<p>เพื่อให้ อสม. หมอประจำบ้านมีความรู้ความเข้าใจและทักษะการดูแล ช่วยเหลือ ป้องกัน ฟื้นฟู ส่งเสริม และการแก้ไขปัญหาสุขภาพที่สำคัญในพื้นที่ และกลุ่มผู้ป่วยเรื้อรัง ตிடบ้านติดเตียง และภาวะพึ่งพิง</p>	<p>๑. ความสำคัญ สาเหตุของโรค อการโรค/การรักษา วิธีของการปฏิบัติตนในการส่งเสริมสุขภาพ ได้แก่</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเฝ้าระวัง ป้องกัน ปัญหาสุขภาพจิต - การเฝ้าระวัง ป้องกัน โรคเบาหวาน และความดันโลหิตสูง - การป้องกันการบาดเจ็บจากการจราจรในชุมชน การปฐมพยาบาลและการช่วยเหลือเบื้องต้น - การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุและผู้ป่วย ตிடบ้าน ติดเตียง - การดูแลสุขภาพช่องปากของผู้ป่วยติดบ้าน ติดเตียง - การส่งเสริมโภชนาการหญิงตั้งครรภ์ เด็กอายุ ๐-๕ ปี และผู้สูงอายุ - การป้องกันการบาดเจ็บจากการจราจร 	<p>๑. บรรยายความสำคัญสาเหตุของโรค อการโรค/การรักษา วิธีของการปฏิบัติตนในการส่งเสริมสุขภาพ</p> <p>๒. แบ่งกลุ่มระดมสมองตามใบงาน</p> <p>๓. นำเสนอ และสรุปผลการประชุมกลุ่ม</p> <p>๔. แบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติการเป็นพี่เลี้ยงดูแลการรับประทานยาโดยการสังเกตตรง (DOT)</p>	<p>๑. ใบความรู้ ๓</p> <p>๒. ใบงาน ๓</p> <p>๓. คู่มือการส่งเสริมสุขภาพ</p> <p>๔. คู่มือเรียนรู้ เข้าใจวินโรคด้วยตนเอง สำหรับ อสม.</p> <p>๕. สุขภาพจิตที่สำคัญ สำหรับ อสม. หมอประจำบ้าน</p> <p><u>ช่องทางข้อมูลองค์ความรู้เพิ่มเติม:</u></p> <p>www.sorporsor.com</p> <p>www.thaimentalhealth.com</p> <p>www.dmh.go.th</p>	<p>๓ ชั่วโมง</p>	<p>๑. ทำแบบทดสอบก่อน-หลังการอบรม</p> <p>๒. ความถูกต้อง การตอบใบงาน</p> <p>๓. การสังเกต/การซักถาม</p>

วัตถุประสงค์	เนื้อหา/แนวคิดรอบยอด	แนวทางการจัดกิจกรรมเรียนรู้	สื่อ อุปกรณ์	เวลา	การประเมิน
	<p>ในชุมชน การปฐมพยาบาลและการช่วยเหลือเบื้องต้น</p> <p>๒. วิธีการดูแล ช่วยเหลือ ป้องกัน ฟันผุ และการแก้ไขปัญหาสุขภาพที่สำคัญในพื้นที่ ได้แก่</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปัญหาสุขภาพจิต - ปัญหา โรคเบาหวาน และความดันโลหิตสูง - ปัญหาการบาดเจ็บจากการจราจรในชุมชน การปฐมพยาบาลและการช่วยเหลือเบื้องต้น - ปัญหาการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุและผู้ป่วย ตัดบ้าน ตัดเตียง - ปัญหา การดูแลสุขภาพช่องปากของผู้ป่วยตัดบ้าน ตัดเตียง - ปัญหาโภชนาการหญิงตั้งครรภ์ เด็กอายุ ๐-๕ ปี และผู้สูงอายุ - ปัญหาการบาดเจ็บจากการจราจรใน 				

วัตถุประสงค์	เนื้อหา/แนวคิดรอบยอด	แนวทางการจัดกิจกรรมเรียนรู้	สื่อ อุปกรณ์	เวลา	การประเมิน
	<p>ชุมชน การปฐมพยาบาลและการช่วยเหลือเบื้องต้น</p> <p>๓.วิธีการกำกับติดตาม และดูแลรักษาผู้ป่วยวัณโรคแบบมีพี่เลี้ยง ด้วยวิธีการดูแลการรับประทานยาโดยการสังเกตตรง (DOT: directly observe treatment) และการติดตาม ประเมินผลข้างเคียงจากการใช้ยา</p>				

แผนการเรียนรู้หลักสูตร อสม. หมอประจำบ้าน

๓.๓.๑ การเฝ้าระวัง ป้องกัน ปัญหาสุขภาพจิต

วัตถุประสงค์	เนื้อหา/แนวคิครอบยอด	แนวทางการจัดกิจกรรมเรียนรู้	สื่อ อุปกรณ์	เวลา	การประเมิน
<p>เมื่อผ่านการอบรมแล้ว อสม. หมอประจำบ้าน สามารถ</p> <p>๑. วิเคราะห์ จำแนก แบ่งกลุ่มผู้ที่มีความเสี่ยงที่จะมีปัญหาสุขภาพจิต</p> <p>๒. ให้การดูแลและให้การช่วยเหลือด้านสุขภาพจิตแก่ผู้ที่มีปัญหาสุขภาพจิตในชุมชนได้</p>	<p>๑.ความเข้าใจสุขภาพจิต สุขภาพจิตไม่ใช่แค่ผู้ที่เจ็บป่วยทางจิต แต่รวมไปถึงคนทั่วไปในสังคมล้วนเกี่ยวข้องกับสุขภาพจิต</p> <p>๒. การดูแลสุขภาพจิตตามกลุ่มวัย</p> <p>สุขภาพจิตเกี่ยวข้องกับทุกคน ตั้งแต่เกิดจนเสียชีวิต ดังนั้นจึงต้องดูแลประชาชนในแต่ละช่วงวัย เพื่อให้มีสุขภาพจิตที่ดี</p> <p>๓.เทคนิคการดูแล ช่วยเหลือผู้ที่มีปัญหาสุขภาพจิตในชุมชน ด้วย 3 ส plus ได้แก่</p> <p>๑.สอดส่องมองหา คือการเยี่ยมบ้านและการมองหาผู้ที่มีความเสี่ยงที่จะมีปัญหาสุขภาพจิตและผู้ที่มีปัญหาสุขภาพจิตในชุมชนของตนเอง</p> <p>๒.ใส่ใจรับฟัง และการช่วยเหลือเบื้องต้น การให้การช่วยเหลือตามสภาพปัญหาและความจำเป็นของผู้ที่มีปัญหาสุขภาพจิต</p>	<p>- การบรรยาย</p> <p>- การฝึกปฏิบัติการคัดกรอง 2Q</p> <p>- การฝึกปฏิบัติการให้การช่วยเหลือเบื้องต้น ด้วยการรับฟัง และให้กำลังใจ</p>	<p>๑) สไลด์นำเสนอ</p> <p>๒) แบบคัดกรองภาวะซึมเศร้า 2Q</p> <p>*สามารถ Download เอกสารองค์ความรู้เพิ่มเติมได้ที่</p> <p>www.thaimentalhealth.com</p>	๔๕-๖๐ นาที	- แบบทดสอบก่อน-หลังการอบรม

วัตถุประสงค์	เนื้อหา/แนวคิดรอบยอด	แนวทางการจัดกิจกรรม เรียนรู้	สื่อ อุปกรณ์	เวลา	การประเมิน
	<p>๓. การส่งต่อเชื่อมโยง ส่งต่อข้อมูลผู้ที่มีปัญหาสุขภาพจิตให้กับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่ เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการดูแลที่ต่อเนื่อง และได้รับการดูแลที่สูงขึ้น</p> <p>๔. การติดตามต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้ป่วยจิตเวช และผู้ที่มีปัญหาสุขภาพจิตที่อาศัยอยู่ในชุมชนได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่องในชุมชน</p>				

แผนการเรียนรู้หลักสูตร อสม. หมอประจำบ้าน

๓.๓.๒ การเฝ้าระวัง ป้องกัน โรคเบาหวาน และความดันโลหิตสูง

วัตถุประสงค์	เนื้อหา/แนวคิดรอบยอด	แนวทางการจัดกิจกรรมเรียนรู้	สื่อ อุปกรณ์	เวลา	การประเมิน
<p>เมื่อผ่านการอบรมแล้ว อสม. หมอประจำบ้านสามารถ</p> <p>๑. วิเคราะห์ จำแนก แบ่งกลุ่มตามระดับความเสี่ยง-ค้นหาปัจจัยเสี่ยงในระดับบุคคล</p> <p>๒. จัดโปรแกรมเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงให้เหมาะกับแต่ละบุคคล (บุหรี่ยาสูบ อาหารเค็ม อาหารไขมันสูง อาหารพลังงานสูง ความอ้วนและกิจกรรมทางกาย)-เพิ่มทักษะในการจัดการตนเอง</p> <p>๓. เป็นแกนนำในการสร้างความตระหนักและจัดการสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการลดปัจจัยเสี่ยง</p> <p>๔. ให้คำปรึกษา และแนะนำกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มป่วยในการปฏิบัติตัวเพื่อควบคุมระดับความดันโลหิต</p> <p>๕. ติดตามและส่งข้อมูลแก่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขโดยใช้เทคโนโลยี</p>	<p>๑. ความรู้เรื่องเบาหวานและความดันโลหิตสูง วิธีการวัดความดันโลหิตตามขั้นตอนได้อย่างถูกต้อง รวมถึงการแปล วิเคราะห์ จำแนก แบ่งกลุ่มตามระดับความเสี่ยง</p> <p>- ความสำคัญและเทคนิคการวัดความดันโลหิตที่บ้าน และการแปลผล</p> <p>๒. เทคนิคในการจัดโปรแกรมการจัดการปัจจัยเสี่ยง และปรับเปลี่ยนพฤติกรรม รวมถึงการติดตาม ประเมินผล</p> <p>๓. เทคนิคการสร้างความตระหนักและจัดการสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการลดปัจจัยเสี่ยงในชุมชนและองค์กรต่างๆ</p> <p>๔. เทคนิคการให้คำปรึกษา และแนะนำกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มป่วย ในการปฏิบัติตัวเพื่อควบคุมระดับความดันโลหิต</p>	<p>๑. การบรรยาย</p> <p>๒. การฝึกปฏิบัติวัดความดันโลหิต</p> <p>๓. การคัดกรองโรคเบาหวาน</p>	<p>๑) สไลด์นำเสนอ</p> <p>๒) วีดิทัศน์</p> <p>๓) เครื่องวัดความดันโลหิต</p>	<p>๓๐ นาที - ๑ ชั่วโมง</p>	<p>- แบบทดสอบก่อน-หลังการอบรม</p>

แผนการเรียนรู้หลักสูตร อสม. หมอประจำบ้าน

๓.๓.๓ การป้องกันการบาดเจ็บจากการจลาจลในชุมชน การปฐมพยาบาลและการช่วยเหลือเบื้องต้น

วัตถุประสงค์	เนื้อหา/แนวคิครอบยอด	แนวทางการจัดกิจกรรม เรียนรู้	สื่อ อุปกรณ์	เวลา	การประเมิน
<p>๑. อสม. มีทักษะในการประเมินความเสี่ยงและให้คำแนะนำ สร้างความตระหนักแก่คนในชุมชนในการป้องกันการบาดเจ็บจากการจลาจล</p> <p>๒. อสม. มีทักษะในการปฐมพยาบาล ช่วยเหลือผู้บาดเจ็บเบื้องต้นได้อย่างเหมาะสม</p>	<p>๑. อสม. เรียนรู้การวิธีการประเมินความเสี่ยงการบาดเจ็บจากการจลาจลของคนในชุมชน</p> <p>๒. อสม. วิเคราะห์และนำผลการประเมินความเสี่ยงมาใช้ในการให้คำแนะนำ สร้างความตระหนักแก่คนในชุมชน และสร้างมาตรการความปลอดภัยในระดับชุมชนได้</p> <p>๓. อสม. เรียนรู้การปฐมพยาบาลและการช่วยเหลือผู้บาดเจ็บเบื้องต้น รวมถึงวิธีการส่งต่อและหมายเลขด่วน ๑๖๖๙</p> <p>*๔. การช่วยฟื้นคืนชีพ (CPR)</p>	<p>๑. บรรยายให้ความรู้ และปรับทัศนคติด้านความปลอดภัย</p> <p>๒. เข้ากลุ่มฝึกปฏิบัติการเรียนรู้วิธีการประเมินและวิเคราะห์ความเสี่ยงและนำมาใช้ในการให้คำแนะนำ สร้างความตระหนักแก่คนในชุมชน และสร้างมาตรการในระดับชุมชน</p> <p>๓. บรรยายการช่วยเหลือผู้บาดเจ็บเบื้องต้นและสาธิตวิธีการปฐมพยาบาล</p>	<p>๑. สไลด์ คลิปวิดีโอ</p> <p>๒. อุปกรณ์การปฐมพยาบาล</p> <p>๓. แบบประเมินความเสี่ยงการบาดเจ็บจากการจลาจลของคนในชุมชน</p> <p>Download ได้ที่ เว็บไซต์ กองโรค</p> <p>ไม่ติดต่อ กลุ่มงานป้องกันการบาดเจ็บจากการจลาจล</p> <p>www.thaincd.com</p>	<p>๑๕ นาที</p>	<p>๑. แบบทดสอบก่อน-หลังการอบรม</p> <p>๒. ประเมินการแสดงความคิดเห็นและทัศนคติ</p> <p>๓. ประเมินการปฏิบัติรายบุคคล</p>

แผนการเรียนรู้หลักสูตร อสม. หมอประจำบ้าน

๓.๓.๔ การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุและผู้ป่วย ตีบ้น ตีบตียง

วัตถุประสงค์	เนื้อหา / แนวคิดรวบยอด	แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ อุปกรณ์	เวลา	การประเมิน
<p>๑.เพื่อให้ อสม.สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อผู้สูงอายุหรือผู้ป่วย ตีบ้น ตีบตียง</p> <p>๒.เพื่อให้ อสม.สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการจัดกรรยาและของเสีจากกาเจ็บป่วยที่เกิดจากผู้ป่วยตีบ้น ตีบตียง อย่างถูกหลักสุขาภิบาลได้</p>	<p>๑.วิธีการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อผู้สูงอายุหรือผู้ป่วย ตีบ้น ตีบตียง</p> <p>๒. วิธีจัดการจัดการยาและของเสีจากการเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นจากผู้สูงอายุหรือผู้ป่วย ตีบ้น ตีบตียง</p>	<p>๑. การบรรยาย</p> <p>๒ การถามตอบปัญหาที่พบในชุมชน</p>	<p>๑.คู่มือการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ตีบ้น ตีบตียง</p> <p>ลิ่งค์การดาวน์โหลดคู่มือ</p> <p>http://env.anamai.moph.go.th/more_news.php?cid=67</p> 	๑๕ นาที	แบบทดสอบก่อน-หลังการอบรม

แผนการเรียนรู้หลักสูตร อสม. หมอประจำบ้าน

๓.๓.๕ การดูแลสุขภาพช่องปากของผู้ป่วยติดบ้าน ติดเตียง

วัตถุประสงค์	เนื้อหา/แนวคิดรวบยอด	แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	สื่ออุปกรณ์	เวลา	การประเมิน
<p>เพื่อให้ อสม.หมอประจำบ้าน มีความรู้ความเข้าใจ และทักษะ การดูแล ช่วยเหลือ ส่งเสริม ป้องกัน การดูแลสุขภาพช่องปาก ของผู้ป่วยติดบ้าน ติดเตียง</p>	<p>๑.วิธีการดูแลช่วยเหลือ ป้องกัน ฟันผุ และการแก้ปัญหาสุขภาพที่สำคัญในพื้นที่ ได้แก่ การดูแล สุขภาพช่องปากของผู้ป่วย</p> <p>การมีโรคในช่องปาก จะทำให้ โรคเรื้อรังที่เป็นอยู่ควบคุมยากขึ้น ดังนั้นการทำความสะอาดช่องปาก อย่างมีคุณภาพจะช่วยลดจุลินทรีย์ ในช่องปาก และลดการลุกลามของ โรคเรื้อรังได้</p>	<p>๑. ดูคลิปการทำ ความสะอาดฟันผู้ป่วยติดเตียง ๕.๕๐ นาที</p> <p>๒.แลกเปลี่ยนประสบการณ์ การดูแลช่องปากผู้ป่วยติดเตียง</p>	<p>๑.ใบความรู้</p> <p>๒.อินโฟกราฟฟิกการตรวจและการทำความสะอาด ฟัน</p> <p>http://dental2.anamai.moph.go.th/ewt_dl_link.php?nid=2954&filename=dental_health_media</p> <p>๓.คลิปวิดีโอ เรื่อง การสร้างเสริมสุขภาพช่องปาก ผู้สูงอายุที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ๙.๔๕ นาที https://www.youtube.com/watch?v=VP6uocjz3yA</p> <p>๔*คลิปวิดีโอการแปรงฟันถูกวิธี ๒.๔๐ นาที https://1th.me/V16k</p> <p>๕**คลิปวิดีโอการตรวจช่องปากด้วยตนเอง ๑.๓๗ นาที https://1th.me/HOhw</p> <p>หมายเหตุ:* สามารถดูด้วยตนเองตามลิงค์ได้</p>	<p>๑๕ นาที</p>	<p>๑.แบบทดสอบก่อน- หลังการอบรม</p> <p>๒.สังเกตพฤติกรรม การเข้าร่วมการ ฝึกอบรม</p> <p>๓.สังเกตการฝึก ปฏิบัติหลังการ ฝึกอบรม</p>

วัตถุประสงค์	เนื้อหา/แนวคิดรวบยอด	แนวทางการจัดกิจกรรม เรียนรู้	สื่ออุปกรณ์	เวลา	การประเมิน
			<p>การดูแลสุขภาพช่องปากของผู้ป่วย สามารถหาข้อมูลเพิ่มเติม จาก</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. หลักสูตรอบรม อสม.เชี่ยวชาญ สาขาทันตสุขภาพ https://drive.google.com/file/d/1j1vVJtmJHk3AgKm51Hkb2ZCl30Ne7ioF/view ๒. คลิปวิดีโอ เรื่อง การทำความสะอาดฟันผู้ป่วยติดเตียง ๕.๕๐ นาที https://1th.me/YmmJ ๓. การทำความสะอาดฟันเทียม https://www.youtube.com/watch?v=wAHfnuHe2vc ๔. คลิปวิดีโอการแปรงฟันถูกวิธี ๒.๔๐ นาที https://1th.me/V16k ๕. คลิปวิดีโอการตรวจช่องปากด้วยตนเอง ๑.๓๗ นาที https://1th.me/HOhw ๖. อินโฟกราฟิก เรื่อง การตรวจและทำความสะอาดช่องปากของผู้สูงอายุ http://dental2.anamai.moph.go.th/ewt_dl_link.php?nid=2954&filename=dental_health_media ๗. Application ฟันดี ระบบ Android https://play.google.com/store/apps/details?id=com.palmfuture.fund&hl=th ๘. LINE@ ฟันสวยพลิกไทย ID : @funsuayplikthai หรือเข้าลิ้งค์ https://line.me/R/ti/p/%40sw3228k ๙. เพจฟันสวยฟ้าผ่า https://www.funsuayfapha.com/ 		

แผนการเรียนรู้หลักสูตร อสม. หมอประจำบ้าน

๓.๓.๖ การส่งเสริมโภชนาการหญิงตั้งครรภ์ เด็กอายุ ๐-๕ ปี และผู้สูงอายุ

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	เนื้อหา	กิจกรรม	สื่อ/อุปกรณ์	เวลา	การประเมินผล
<p>สามารถบอกถึง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความสำคัญของการบริโภคอาหารที่เหมาะสมของหญิงตั้งครรภ์ เด็กอายุ ๐-๕ ปี และผู้สูงอายุ - หลักการจัดอาหาร - ปริมาณอาหารที่ควรได้รับ - มีทักษะในการจัดเตรียมอาหารให้เหมาะสมตามวัย - ความสำคัญและความถี่การกินยาเม็ด ไอโอดีน เหล็ก และโฟลิกสำหรับหญิงตั้งครรภ์ และหญิงหลังคลอดที่เลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ๖ เดือน - ความสำคัญและความถี่การกินยาน้ำเสริมธาตุเหล็กในเด็กอายุ ๖ เดือน-๕ ปี 	<ul style="list-style-type: none"> - ความสำคัญของการบริโภคอาหารที่เหมาะสมของหญิงตั้งครรภ์ เด็กปฐมวัย และผู้สูงอายุ - หลักการจัดอาหาร - ปริมาณอาหารของหญิงตั้งครรภ์ เด็กอายุ ๐-๕ ปี และผู้สูงอายุ - ความสำคัญและความถี่การกินยาเม็ด ไอโอดีน เหล็ก และโฟลิกสำหรับหญิงตั้งครรภ์และหญิงหลังคลอดที่เลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ๖ เดือน - ความสำคัญและความถี่การกินยาน้ำเสริมธาตุเหล็กในเด็กอายุ ๖ เดือน-๕ ปี 	<ul style="list-style-type: none"> -บรรยาย (๑๕ นาที) -สาธิตและฝึกปฏิบัติ โดยจัดเป็นฐาน ๒ ฐาน คือ ฐานที่ ๑ อาหารทารกอายุ ๖-๑๒ เดือน ฐานที่ ๒ อาหารหญิงตั้งครรภ์ เด็กอายุ ๑-๕ ปี และผู้สูงอายุ ฐานละ ๓๐ นาที (๑ ชั่วโมง ๓๐ นาที) 	<ul style="list-style-type: none"> -เอกสารบรรยาย -หุ่นจำลองอาหาร -อาหารสด -จาน ชาม ถ้วย ทัพพี ช้อน ชาม ช้อนกินข้าว 	<p>๑ ชั่วโมง ๔๕ นาที</p>	<ul style="list-style-type: none"> -แบบทดสอบก่อน-หลังการอบรม -การสังเกตจากการฝึกปฏิบัติ

แผนการเรียนรู้หลักสูตร อสม. หมอประจำบ้าน

๓.๓.๗ การป้องกันการบาดเจ็บจากการจลาจลในชุมชน การปฐมพยาบาลและการช่วยเหลือเบื้องต้น

วัตถุประสงค์	เนื้อหา/แนวคิดรวบยอด	แนวทางการจัดกิจกรรมเรียนรู้	สื่ออุปกรณ์	เวลา	การประเมิน
<p>๑. อสม. มีความรู้ ทักษะ และทักษะในการประเมินความเสี่ยงเพื่อให้คำแนะนำสร้างความตระหนักแก่คนในชุมชนในการป้องกันการบาดเจ็บจากการจลาจล</p> <p>๒. อสม. มีความรู้และทักษะในการปฐมพยาบาลช่วยเหลือผู้บาดเจ็บเบื้องต้นได้อย่างเหมาะสม</p>	<p>๑. อสม. เรียนรู้วิธีการประเมินความเสี่ยงการบาดเจ็บจากการจลาจลของคนในชุมชน</p> <p>๒. อสม. วิเคราะห์และนำผลการประเมินความเสี่ยงมาใช้ในการให้คำแนะนำสร้างความตระหนักแก่คนในชุมชน และสร้างมาตรการความปลอดภัยในระดับชุมชนได้</p> <p>๓. อสม. เรียนรู้การปฐมพยาบาลและการช่วยเหลือผู้บาดเจ็บเบื้องต้น รวมถึงวิธีการส่งต่อ และหมายเลขด่วน ๑๖๖๙</p>	<p>๑. บรรยายให้ความรู้ และปรับทัศนคติด้านความปลอดภัย</p> <p>๒. เข้ากลุ่มฝึกปฏิบัติการเรียนรู้วิธีการประเมินและวิเคราะห์ความเสี่ยงและนำมาใช้ในการให้คำแนะนำ สร้างความตระหนักแก่คนในชุมชน และสร้างมาตรการในระดับชุมชน</p> <p>๓. บรรยายการช่วยเหลือผู้บาดเจ็บเบื้องต้นและสาธิตวิธีการปฐมพยาบาล</p>	<p>๑. สไลด์ คลิปวิดีโอ</p> <p>๒. อุปกรณ์การปฐมพยาบาล</p> <p>๓. แบบประเมินความเสี่ยงการบาดเจ็บจากการจลาจลของคนในชุมชน</p> <p>Download ได้ที่</p> <p>เว็บไซต์</p> <p>กองโรคไม่ติดต่อ</p> <p>กลุ่มงานป้องกันการบาดเจ็บจากอาการจลาจล</p> <p>www.thaincd.com</p>	๑๕ นาที	<p>๑. ประเมินการแสดงความคิดเห็นและทัศนคติ</p> <p>๒. ประเมินการปฏิบัติรายบุคคล</p>

แผนการเรียนรู้หลักสูตร อสม. หมอประจำบ้าน

๓.๔ วิชาภูมิปัญญาไทย สมุนไพร และการใช้ گیาทางการแพทย์

วัตถุประสงค์	เนื้อหา/แนวคิดรอบยอด	แนวทางการจัดกิจกรรมเรียนรู้	สื่อ อุปกรณ์	เวลา	การประเมิน
<p>๑. เพื่อให้ อสม. หมอประจำบ้านมีความรู้ ความเข้าใจ การใช้ภูมิปัญญาไทย สมุนไพร เพื่อการดูแลสุขภาพแบบพึ่งตนเอง</p> <p>๒. เพื่อให้ อสม. หมอประจำบ้านมีความรู้ ความเข้าใจ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาในการรักษาทางการแพทย์</p> <p>๓. ส่งเสริมสุขภาพด้วยหลักธรรมานามัย ซึ่งประกอบไปด้วย กายานามัย คือการส่งเสริมสุขภาพทางกาย จิตตานามัย คือการส่งเสริมสุขภาพทางจิตใจ ชีวิตานามัย คือการส่งเสริมคุณภาพชีวิตและครอบครัว</p>	<p>๑. ความสำคัญของคุณค่าภูมิปัญญาทางการแพทย์แผนไทย</p> <p>๒. ข้อบ่งใช้ของยาสามัญประจำบ้าน แผนโบราณ ยาสมุนไพร และสมุนไพรในงานสาธารณสุขมูลฐานที่ใช้บ่อย หลักการใช้ยาสมุนไพรอย่างปลอดภัย แนวทางการเฝ้าระวังความปลอดภัยจากการใช้ยาสมุนไพร เพื่อการดูแลสุขภาพแบบพึ่งตนเอง</p> <p>๓. ข้อบ่งใช้ หลักการใช้ยาสมุนไพรอย่างปลอดภัย แนวทางการเฝ้าระวังความปลอดภัย ของตำรับยาแผนไทยที่มี گیาปรุงผสมอยู่เพื่อรักษาโรคตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข</p> <p>๔. ส่งเสริมสุขภาพด้วยหลักธรรมานามัย ซึ่งประกอบไปด้วย</p> <p>- กายานามัย คือการส่งเสริมสุขภาพ</p>	<p>๑. จัดฐานการเรียนรู้แบ่งกลุ่มผู้เรียนกลุ่ม ๑๐ คน ระดมสมองโดยให้เรียนรู้ตามใบงาน</p> <p>๒. นำเสนอ และสรุปผลการประชุมกลุ่ม</p>	<p>๑. ใบความรู้ ๔</p> <p>๒. ใบงาน ๔</p> <p>๓. แอปพลิเคชัน สมุนไพรเฟิร์ส</p> <p>https://www.dtam.momo.go.th/index.php?opopti=com_content&vivi=article&id=4779:aapplicatio-samunprai-first&catid=62:2017-08-02-02-23-11&Itemid=515&lang=th</p> <p>๔.เอกสารสมุนไพรในงานสาธารณสุขมูลฐานเพิ่มเติมได้ตามลิ้งค์นี้</p> <p>http://www1.si.mahidma.ac.th/km/sites/default/files/82_1.pdf</p> <p>๕. ลิ้งค์ความรู้บริการประชาชนจากกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก</p> <p>https://www.dtam.moph.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=1885&Itemid=428&</p>	๓ ชั่วโมง	<p>๑.แบบทดสอบก่อน-หลังการอบรม</p> <p>๒. ความถูกต้อง การตอบใบงาน</p> <p>๓.การสังเกต</p>

วัตถุประสงค์	เนื้อหา/แนวคิดรอบยอด	แนวทางการจัดกิจกรรมเรียนรู้	สื่อ อุปกรณ์	เวลา	การประเมิน
	<p>ทางกาย</p> <p>- จิตตานามัย คือการส่งเสริมสุขภาพทางจิตใจ</p> <p>- ชีวิตานามัย คือการส่งเสริมคุณภาพชีวิตและครอบครัว</p>		<p>lang=th 3. Clip Video</p> <p>๖. Clip Video เรื่องการปฏิบัติตนในการส่งเสริมสุขภาพ</p> <p>- เรื่อง ทำอาชีพตัดตนบริหารร่างกาย https://www.youtube.com/watch?v=nQCwNHnM0Xk&feature=youtu.be</p> <p>- ลิ้งค์ความรู้บริการประชาชนจากกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก https://www.dtam.moph.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=1885&Itemid=428&lang=th</p> <p>๗. ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกัญชาทางการแพทย์โดยแพทย์สภา</p> <p>๘. คำแนะนำการใช้กัญชาทางการแพทย์ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข</p>		

แผนการเรียนรู้หลักสูตร อสม. หมอประจำบ้าน

๓.๕ วิชาเทคโนโลยีการสื่อสารทางการแพทย์ โทรเวชกรรม (Telemedicine) และแอปพลิเคชันด้าน สุขภาพ***

วัตถุประสงค์	เนื้อหา/แนวคิดรอบยอด	แนวทางการจัดกิจกรรมเรียนรู้	สื่อ อุปกรณ์	เวลา	การประเมิน
<p>เมื่อผ่านการอบรมแล้ว อสม. หมอประจำบ้าน มีความรู้ ความฉลาดรอบรู้ และสามารถ ใช้เทคโนโลยีการสื่อสารทางการแพทย์ โทรเวชกรรม (Telemedicine)และ แอปพลิเคชันด้านสุขภาพเพื่อ การคัดกรอง การติดตามการส่งต่อผู้ป่วย</p>	<p>๑. ความสำคัญ ประโยชน์ และวิธีการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารทางการแพทย์ โทรเวชกรรม (Telemedicine)</p> <ul style="list-style-type: none"> - การใช้เครื่องมือสื่อสารตรวจประเมินผลสุขภาพ (Telemedicine) และแอปพลิเคชัน การคัดกรอง การบันทึก ข้อมูล การรายงาน และส่งต่อผู้ป่วย และนำข้อมูลสุขภาพมา วางแผนแก้ไขปัญหาสุขภาพ - ระบบให้คำปรึกษาด้านสุขภาพทางไกลผ่าน Smart phone <p>๒. การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ และการตัดสินใจเลือกปฏิบัติให้ ถูกต้อง รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง</p> <p>๓. ความสามารถในการใช้แอปพลิเคชันด้านการป้องกันควบคุม ค้นหาผู้ป่วยวัณโรคและการกำกับติดตามการรับประทานยารักษา วัณโรค (DOT) ผ่านระบบ online เว็บไซต์ หรือ Application บน Smart phone</p>	<p>๑. จัดฐานการเรียนรู้แบ่งกลุ่ม ผู้เรียนกลุ่ม ๑๐ คน ระดมสมอง โดยให้เรียนรู้ ตามใบงาน</p> <p>๒. การสอน แสดงและฝึก ปฏิบัติ</p> <p>๓. นำเสนอ และสรุปผลการ เรียนรู้ร่วมกัน</p>	<p>๑. ใบความรู้ ๕</p> <p>๒. Clip Video เรื่อง วิธีการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารทางการแพทย์ โทรเวชกรรม (Telemedicine) และ แอปพลิเคชันด้าน สุขภาพ ดูที่ www.อสสม.com</p> <p>๓. Application SMART อสม.</p> <p>๔. ระบบการค้นหาและ DOT Online ผ่านเว็บไซต์หรือ Application บน Smart phone</p>	<p>๓ ชั่วโมง</p>	<p>๑. อสม. ต้องลงทะเบียนใน แอปพลิเคชัน SMART อสม. โดยใส่ข้อมูลส่วนตัวได้ครบถ้วน</p> <p>๒. อสม. ต้องสามารถใส่ข้อมูลใน แอปพลิเคชัน SMART อสม. ส่วนการติดตามผู้ป่วย และการส่งแบบ อสม.๑ ได้ถูกต้อง</p>

แผนการเรียนรู้หลักสูตร อสม. หมอประจำบ้าน

๓.๖ วิชาผู้นำการสร้างสุขภาพแบบมีส่วนร่วม

วัตถุประสงค์	เนื้อหา/แนวคิดรอบขอบ	แนวทางการจัดกิจกรรมเรียนรู้	สื่อ อุปกรณ์	เวลา	การประเมิน
<p>เมื่อผ่านการฝึกอบรมแล้ว อสม. หมอประจำบ้าน สามารถ เป็นผู้นำ และใช้ภาวะผู้นำในการสร้างทีม เครือข่าย ทีม อสม. อสค. เพื่อการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ ตีตติเยย ผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง กลุ่มผู้ป่วยโรคเรื้อรัง</p>	<p>๑. ความสำคัญ แนวคิดทฤษฎีการเป็นผู้นำ ภาวะผู้นำ การสร้างการมีส่วนร่วม</p> <p>๒. บทบาทของพี่เลี้ยงในการจัดการสุขภาพ การส่งต่อ วิธีการถ่ายทอดความรู้ที่มีประสิทธิภาพ</p>	<p>๑. บรรยายความสำคัญ แนวคิดทฤษฎีการเป็นผู้นำ ภาวะผู้นำ การบริหารแบบมีส่วนร่วม</p> <p>๒. แบ่งกลุ่มตาม บทบาทสมมุติที่ได้รับ มอบหมาย</p> <p>๓ นำเสนอบทบาทสมมุติ ตามที่ได้รับ มอบหมาย</p> <p>๔. สรุปผลการนำเสนอ</p>	<p>๑. ใบความรู้ ๖</p> <p>๒. ฉากอุปกรณ์ประกอบการนำเสนอ เช่น เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย เวที</p>	<p>๓ ชั่วโมง</p>	<p>๑. แบบทดสอบก่อน-หลังการอบรม</p> <p>๒. การสังเกตพฤติกรรม บทบาทที่ได้รับ มอบหมาย</p>

ตารางการฝึกอบรมหลักสูตร อสม. หมอประจำบ้าน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ณ.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

วันที่	เวลา ๐๘.๐๐-๐๙.๐๐ น.	เวลา ๐๙.๐๐-๑๒.๐๐ น.	เวลา ๑๒.๐๐-๑๓.๐๐ น. พักรับประทานอาหารกลางวัน	เวลา ๑๓.๐๐-๑๖.๐๐ น.	เวลา ๑๖.๐๐-๑๖.๓๐ น.
๑	พิธีเปิดการฝึกอบรม	วิชาอาสาสมัครประจำครอบครัว (อสม.) และบทบาท อสม. หมอประจำบ้าน		วิชาการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมไม่ให้เกิดโรคในพื้นที่	สรุปทเรียนวันที่ ๑
๒	กิจกรรมสัมพันธ์	วิชาการส่งเสริมสุขภาพ และแก้ไขปัญหาสุขภาพที่สำคัญ		วิชาภูมิปัญญาไทย สมุนไพร และการใช้กัญชาทางการแพทย์	สรุปทเรียนวันที่ ๒
๓	กิจกรรมสัมพันธ์	วิชาเทคโนโลยีการสื่อสารทางการแพทย์ โทรเวชกรรม (Telemedicine) และ แอปพลิเคชันด้านสุขภาพ		วิชาผู้นำการสร้างสุขภาพแบบมี ส่วนร่วม	พิธีปิด มอบใบประกาศนียบัตร

กระทรวงสาธารณสุข
ประกาศนียบัตรฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

เป็นผู้ผ่านการฝึกอบรม

หลักสูตร อสม. หมอประจำบ้าน ปีพุทธศักราช ๒๕๖๒

เมื่อวันที่ เดือน พุทธศักราช

ขอให้เจริญด้วย อายุ วรรณะ สุขะ พละ ดำรงรักษาคุณงามความดี และมีพลังใจ พลังสติปัญญาที่เข้มแข็ง
เพื่อเป็นพลังสร้างสรรค์ชุมชน สังคมและประเทศชาติ สืบไป

( )

ปลัดกระทรวงสาธารณสุข

( )

อธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ

( )

นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด

แบบประเมิน ก่อน – หลังการฝึกอบรม
อสม. หมอประจำบ้าน ปีพุทธศักราช ๒๕๖๒

๑. ข้อใดไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายของการดูแลผู้สูงอายุของ อสม.

- ก. ผู้สูงอายุติดบ้าน
- ข. ผู้สูงอายุติดเตียง
- ค. ผู้สูงอายุติดสังคม
- ง. ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพ

๒. ในฐานะที่ท่านเป็น อสม. ข้อใดไม่ควรปฏิบัติ

- ก. ค้นหาผู้ป่วยในชุมชน
- ข. เป็นพี่เลี้ยงกำกับการกินยา
- ค. ให้ผู้ป่วยกินยาด้วยตนเอง
- ง. ให้กำลังใจผู้ป่วย สอบถามอาการและการแพ้ยา

๓. ข้อใดคือบทบาทการเฝ้าระวังโรคไข้มาลาเรียของ อสม.

- ก. รายงานให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบทราบเมื่อมีผู้สงสัยว่าเป็นโรคไข้มาลาเรีย
- ข. แนะนำให้ผู้สงสัยว่าเป็นโรคไข้มาลาเรียให้เจาะเลือด
- ค. ให้ความรู้เรื่องการป้องกันและอาการของโรคไข้มาลาเรียแก่กลุ่มเสี่ยง
- ง. ถูกทุกข้อ

๔. ใครที่มีความเสี่ยงที่อาจจะมีปัญหาสุขภาพจิต

- ก. วัยรุ่นที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ใช้ความรุนแรง
- ข. ผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง
- ค. ถูกทั้งข้อ ก และ ข
- ง. ไม่มีข้อใดถูก

๕. ข้อใดคือวิธีการดูแลสุขภาพจิตประชาชน

- ก. การสังเกต และประเมินสุขภาพจิตประชาชน
- ข. การให้คำแนะนำ ให้กำลังใจ
- ค. ส่งต่อผู้ที่มีปัญหาสุขภาพจิตหรืออาจมีสุขภาพจิตให้กับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข
- ง. ถูกทุกข้อ

๖. ผู้ที่เป็นกลุ่มเสี่ยงโรคความดันโลหิต ต้องมีความดันโลหิตอยู่ในข้อใด
- ๑๐๔/๖๐ มิลลิเมตรปรอท
  - ๑๑๖/๖๘ มิลลิเมตรปรอท
  - ๑๑๙/๗๘ มิลลิเมตรปรอท
  - ๑๓๒/๘๘ มิลลิเมตรปรอท
๗. ค่าดัชนีมวลกายของคนปกติควรอยู่ในข้อใด
- น้อยกว่า ๑๘.๕
  - ๑๘.๕ - ๒๒.๙
  - ๒๓ - ๒๔.๙
  - ๒๕ - ๒๙.๙
๘. อาการของโรคเบาหวาน คือ ข้อใด
- ปัสสาวะน้อย
  - ปัสสาวะบ่อยและมาก
  - เบื่ออาหาร
  - เลือดไหลง่ายและหยุดยาก
๙. ข้อใดถูกต้องเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุและผู้ป่วย ตึตบ้าน ตึตเตียง
- เตียงนอนต้องมีความกว้างเพียงพอ ไม่สูงเกินไป และต้องจัดให้มีไม้กั้น หรือเครื่องกั้นบริเวณขอบเตียงตลอดเวลา เพื่อป้องกันผู้สูงอายุตกจากเตียงได้
  - เพื่อให้สะดวกในการหยิบใช้งาน ควรตั้งกาน้ำร้อนบนเตียงผู้สูงอายุหรือผู้ป่วย
  - ควรปลูกต้นไม้เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว โดยการปลูกต้นไม้ให้รกทึบ โดยเฉพาะไม้หนาม เพราะความเชื่อจะช่วยป้องกัน เหยี่ยวที่จะเกิดขึ้นกับผู้ป่วยได้
  - ควรปิดหน้าต่างและประตูบริเวณห้องนอนผู้สูงอายุหรือผู้ป่วยตลอดเวลา
๑๐. สภาวะช่องปากข้อใดที่มีปัญหา
- กระพุ้งแก้มและลิ้นเป็นฝ้าขาว
  - ฟันมีรอยแตกบิ่น คม และมักจะมีแผลที่ลิ้นหรือกระพุ้งแก้มร่วมด้วย
  - มีแผลตามมุมปาก และริมฝีปากแห้งเป็น ขุยๆ
  - ถูกทุกข้อ
๑๑. ข้อใดบอกถึงความสำคัญของการมีโภชนาการที่ดีในกลุ่มหญิงตั้งครรภ์ เด็กปฐมวัย และผู้สูงอายุ
- ช่วยสร้างเซลล์สมอง ระบบประสาท ระบบกล้ามเนื้อ ระบบกระดูก ระบบภูมิคุ้มกันต้านทานโรค อวัยวะภายในของร่างกายให้สมบูรณ์
  - ช่วยทำให้เด็กอายุ ๐-๕ ปี สูงดีสมส่วน
  - ทำให้ลดการเจ็บป่วยด้วยโรคติดต่อในเด็ก หรือเป็นแล้วหายเร็ว มีระดับเขาวนปัญญาดี ลดความเสี่ยงการเกิดโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง เช่น โรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน โรคหัวใจ โรคหลอดเลือดสมอง และมะเร็ง
  - ถูกทุกข้อ

๑๒. ข้อใด ไม่มี ความเกี่ยวข้องกับคำว่า “ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย”

ก. เป็นระบบการแพทย์แบบองค์รวมระหว่าง กาย จิต สังคมและธรรมชาติ

ข. มุ่งเน้นแต่เพียงการบำบัดโรคทางกายเท่านั้น

ค. เน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองทางด้านสุขภาพและอนามัยได้ เช่น ยาจากสมุนไพรอันมีอยู่หลากหลาย การนวดไทย การดูแลและรักษาสุขภาพแบบพื้นบ้าน เป็นต้น

ง. เป็นองค์ความรู้ ระบบความคิด ความเชื่อของชุมชนได้จากประสบการณ์ที่สั่งสม ปรับตัว และดำรงชีพตามสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางสังคม-วัฒนธรรม

๑๓. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะของผู้ผู้นำ

ก. มีความสามารถใช้อิทธิพลให้คนอื่นปฏิบัติตาม

ข. สามารถชักจูงให้คนอื่นทำงานให้สำเร็จตามต้องการ

ค. ได้รับความประโยชน์ตอบแทนมากกว่าผู้อื่น

ง. คอยช่วยเหลือให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดตามความสามารถ

๑๔. ข้อใดเป็นแนวทางการสร้างและสนับสนุนการมีส่วนร่วมทั้งหมด

ก. การริเริ่มลักษณะแห่งพฤติกรรมบุคคล, การสนับสนุนแนวความคิดที่สามารถเป็นแบบอย่างได้, การได้รับโอกาสบรรจุแต่งตั้งให้เป็นราชการ

ข. การสนับสนุนแนวความคิดที่สามารถเป็นแบบอย่างได้, การมองหาความคิดเฉพาะในส่วนที่ดี, การจูงใจให้เกิดการสร้างกระบวนการความคิดให้เกิดในทุกกลุ่มงาน

ค. การพัฒนาความรู้สึกรับผิดชอบ, การเปิดโอกาสเพื่อการแลกเปลี่ยน, การได้เงินค่าตอบแทน

ง. การเปิดโอกาสเพื่อการแลกเปลี่ยน, การสนับสนุนแนวความคิดที่สามารถเป็นแบบอย่างได้, การสนับสนุนให้ได้รับการเลือกตั้งเป็นนักการเมืองท้องถิ่น

๑๕. ข้อใด ไม่ใช่ หลักการสำคัญในการใช้ยาสมุนไพรอย่างปลอดภัย

ก. การอ่านฉลากยาให้ละเอียดถี่ถ้วน รวมถึงการปฏิบัติตามคำสั่งใช้หรือคำแนะนำของแพทย์ แพทย์แผนไทย และเภสัชกรอย่างเคร่งครัด

ข. หญิงมีครรภ์หรือให้นมบุตร และเด็กไม่ควรที่จะใช้สมุนไพรถ้าไม่จำเป็น

ค. การแจ้งข้อมูลการใช้ยาแผนปัจจุบันหรือสมุนไพรให้กับแพทย์ แพทย์แผนไทย หรือเภสัชกร ทราบทุกครั้งว่ากำลังใช้ยาแผนปัจจุบันหรือสมุนไพรชนิดใดอยู่

ง. การเลือกซื้อยาสมุนไพรจากร้านยาแบบใดก็ได้ ไม่ต้องมีเภสัชกรประจำ

๑๖. ท่านคิดว่า การพาสัตว์เลี้ยงไปฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า เป็นหน้าที่ของใคร

๑) เจ้าหน้าที่สาธารณสุข

๒) เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์

๓) เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล ๔) ตัวท่านและครอบครัว

๑๗. การป้องกันไม่ให้เป็นโรคพยาธิใบไม้ตับที่ดีที่สุด คือ กินเมนูปลาน้ำจืดมีเกล็ดที่ปรุงสุกแล้ว

ใช่   ( ) ไม่ใช่   ( ) ไม่ทราบ

๑๘. การดูแลผู้ป่วยเบื้องต้น ควรเช็ดตัวเพื่อลดไข้ ให้ผู้ป่วยดื่มน้ำเกลือแร่มากๆ หากผู้ป่วยจำเป็นต้องทานยาลดไข้ ควรทานยาพาราเซตามอน เท่านั้น ห้ามทานยาแอสไพริน ไอบูโพรเฟน (Ibuprofen)

ใช่   ( ) ไม่ใช่   ( ) ไม่ทราบ

๑๙. โรคไข้ฉี่หนูติดต่อได้โดยเชื้อจะไชเข้าทางบาดแผล หรือผิวหนังที่อ่อนนุ่มจากการ แขน้ำนานๆ

ใช่   ( ) ไม่ใช่   ( ) ไม่ทราบ

๒๐. การปลัดตกหกล้มเป็นปัญหาที่สำคัญ หรือพบบ่อยในผู้สูงอายุ

ใช่   ( ) ไม่ใช่   ( ) ไม่ทราบ

เฉลยแบบประเมิน ก่อน – หลังการฝึกอบรม อสม. หมอประจำบ้าน ปีพุทธศักราช ๒๕๖๒

๑. ข้อใดไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายของการดูแลผู้สูงอายุของ อสม.

ก. ผู้สูงอายุติดบ้าน

ข. ผู้สูงอายุติดเตียง

ค. ผู้สูงอายุติดสังคม

ง. ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพ

๒. ในฐานะที่ท่านเป็น อสม. ข้อใดไม่ควรปฏิบัติ

ก. ค้นหาผู้ป่วยในชุมชน

ข. เป็นพี่เลี้ยงกำกับการกินยา

ค. ให้ผู้ป่วยกินยาด้วยตนเอง

ง. ให้กำลังใจผู้ป่วย สอบถามอาการและการแพ้ยา

๓. ข้อใดคือบทบาทการเฝ้าระวังโรคไข้มาลาเรียของ อสม.

ก. รายงานให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบทราบเมื่อมีผู้สงสัยว่าเป็นโรคไข้มาลาเรีย

ข. แนะนำให้ผู้สงสัยว่าเป็นโรคไข้มาลาเรียให้เจาะเลือด

ค. ให้ความรู้เรื่องการป้องกันและอาการของโรคไข้มาลาเรียแก่กลุ่มเสี่ยง

ง. ถูกทุกข้อ

๔. ใครที่มีความเสี่ยงที่อาจจะมีปัญหาสุขภาพจิต

ก. วัยรุ่นที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ใช้ความรุนแรง

ข. ผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง

ค. ถูกทั้งข้อ ก และ ข

ง. ไม่มีข้อใดถูก

๕. ข้อใดคือวิธีการดูแลสุขภาพจิตประชาชน

ก. การสังเกต และประเมินสุขภาพจิตประชาชน

ข. การให้คำแนะนำ ให้กำลังใจ

ค. ส่งต่อผู้ที่มีปัญหาสุขภาพจิตหรืออาจมีปัญหาสุขภาพจิตให้กับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

ง. ถูกทุกข้อ

๖. ผู้ที่เป็นกลุ่มเสี่ยงโรคความดันโลหิต ต้องมีความดันโลหิตอยู่ในข้อใด

ก. ๑๐๔/๖๐ มิลลิเมตรปรอท

ข. ๑๑๖/๖๘ มิลลิเมตรปรอท

ค. ๑๑๙/๗๘ มิลลิเมตรปรอท

ง. ๑๓๒/๘๘ มิลลิเมตรปรอท

๗. ค่าดัชนีมวลกายของคนปกติควรอยู่ในข้อใด

ก. น้อยกว่า ๑๘.๕

ข. ๑๘.๕ - ๒๒.๙

ค. ๒๓ - ๒๔.๙

ง. ๒๕ - ๒๙.๙

๘. อาการของโรคเบาหวาน คือ ข้อใด

ก. ปัสสาวะน้อย

ข. ปัสสาวะบ่อยและมาก

ค. เบื่ออาหาร

ง. เลือดไหลง่ายและหยุดยาก

๙. ข้อใดถูกต้องเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุและผู้ป่วย ตึบบ้าน ตึคเตียง

ก. เตียงนอนต้องมีความกว้างเพียงพอ ไม่สูงเกินไป และต้องจัดให้มีไม้กั้น หรือเครื่องกั้นบริเวณขอบ เตียงตลอดเวลา เพื่อป้องกันผู้สูงอายุตกจากเตียงได้

ข. เพื่อให้สะดวกในการหยิบใช้งาน ควรตั้งกาน้ำร้อนบนเตียงผู้สูงอายุหรือผู้ป่วย

ค. ควรปลูกต้นไม้เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว โดยการปลูกต้นไม้ให้รกทึบ โดยเฉพาะไม้หนาม เพราะความเชื่อจะช่วยป้องกัน เหตุร้ายที่จะเกิดขึ้นกับผู้ป่วยได้

ง. ควรปิดหน้าต่างและประตูบริเวณห้องนอนผู้สูงอายุหรือผู้ป่วยตลอดเวลา

๑๐. สภาวะช่องปากข้อใดที่มีปัญหา

ก. กระทบงักแก้มและลิ้นเป็นฝ้าขาว

ข. ฟันมีรอยแตกบิ่น คม และมักจะมีแผลที่ลิ้นหรือกระทบงักแก้มร่วมด้วย

ค. มีแผลตามมุมปาก และริมฝีปากแห้งเป็น ขุ่ยๆ

ง. ถูกทุกข้อ

๑๑. ข้อใดบอกถึงความสำคัญของการมีโภชนาการที่ดีในกลุ่มหญิงตั้งครรภ์ เด็กปฐมวัย และผู้สูงอายุ

ก. ช่วยสร้างเซลล์สมอง ระบบประสาท ระบบกล้ามเนื้อ ระบบกระดูก ระบบภูมิคุ้มกันต้านทานโรค อวัยวะภายในของร่างกายให้สมบูรณ์

ข. ช่วยทำให้เด็กอายุ ๐-๕ ปี สูงดีสมส่วน

ค. ทำให้ลดการเจ็บป่วยด้วยโรคติดต่อในเด็ก หรือเป็นแล้วหายเร็ว มีระดับเขาวนปัญญาดี ลดความเสี่ยงการเกิดโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง เช่น โรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน โรคหัวใจ โรคหลอดเลือดสมอง และมะเร็ง

ง. ถูกทุกข้อ

๑๒. ข้อใด **ไม่มี** ความเกี่ยวข้องกับคำว่า “ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย”

ก. เป็นระบบการแพทย์แบบองค์รวมระหว่าง กาย จิต สังคมและธรรมชาติ

ข. มุ่งเน้นแต่เพียงการบำบัดโรคทางกายเท่านั้น

ค. เน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองทางด้านสุขภาพและอนามัยได้ เช่น ยาจากสมุนไพรอันมีอยู่หลากหลาย การนวดไทย การดูแลและรักษาสุขภาพแบบพื้นบ้าน เป็นต้น

ง. เป็นองค์ความรู้ ระบบความคิด ความเชื่อของชุมชนได้จากประสบการณ์ที่สั่งสม ปรับตัว และดำรงชีพตามสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางสังคม-วัฒนธรรม

๑๓. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะของผู้นำ

ก. มีความสามารถใช้อิทธิพลให้คนอื่นปฏิบัติตาม

ข. สามารถชักจูงให้คนอื่นทำงานให้สำเร็จตามต้องการ

ค. ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนมากกว่าผู้อื่น

ง. คอยช่วยเหลือให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดตามความสามารถ

๑๔. ข้อใดเป็นแนวทางการสร้างและสนับสนุนการมีส่วนร่วมทั้งหมด

ก. การริเริ่มลักษณะแห่งพฤติกรรมบุคคล, การสนับสนุนแนวความคิดที่สามารถเป็นแบบอย่างได้, การได้รับโอกาสบรรจุแต่งตั้งให้เป็นราชการ

ข. การสนับสนุนแนวความคิดที่สามารถเป็นแบบอย่างได้, การมองหาความคิดเฉพาะในส่วนที่ดี, การจูงใจให้เกิดการสร้างกระบวนการความคิดให้เกิดในทุกกลุ่มงาน

ค. การพัฒนาความรู้สึกรับผิดชอบ, การเปิดโอกาสเพื่อการแลกเปลี่ยน, การได้เงินค่าตอบแทน

ง. การเปิดโอกาสเพื่อการแลกเปลี่ยน, การสนับสนุนแนวความคิดที่สามารถเป็นแบบอย่างได้, การสนับสนุนให้ได้รับการเลือกตั้งเป็นนักการเมืองท้องถิ่น

๑๕. ข้อใด**ไม่ใช่**หลักการสำคัญในการใช้ยาสมุนไพรอย่างปลอดภัย

ก. การอ่านฉลากยาให้ละเอียดถี่ถ้วน รวมถึงการปฏิบัติตามคำสั่งใช้หรือคำแนะนำของแพทย์ แพทย์แผนไทย และเภสัชกรอย่างเคร่งครัด

ข. หญิงมีครรภ์หรือให้นมบุตร และเด็กไม่ควรที่จะใช้สมุนไพรถ้าไม่จำเป็น

ค. การแจ้งข้อมูลการใช้ยาแผนปัจจุบันหรือสมุนไพรให้กับแพทย์ แพทย์แผนไทย หรือเภสัชกร ทราบทุกครั้งว่ากำลังใช้ยาแผนปัจจุบันหรือสมุนไพรชนิดใดอยู่

ง. การเลือกซื้อยาสมุนไพรจากร้านยาแบบใดก็ได้ ไม่ต้องมีเภสัชกรประจำ

๑๖. ท่านคิดว่า การพาสัตว์เลี้ยงไปฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า เป็นหน้าที่ของใคร

๑) เจ้าหน้าที่สาธารณสุข

๒) เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์

๓) เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล ๔) ตัวท่านและครอบครัว

๑๗. การป้องกันไม่ให้เป็นโรคพยาธิใบไม้ตับที่ดีที่สุด คือ กินเมนูปลาน้ำจืดมีเกล็ดที่ปรุงสุกแล้ว

ใช่   ( ) ไม่ใช่   ( ) ไม่ทราบ

๑๘. การดูแลผู้ป่วยเบื้องต้น ควรเช็ดตัวเพื่อลดไข้ ให้ผู้ป่วยดื่มน้ำเกลือแร่มากๆ หากผู้ป่วยจำเป็นต้องทานยาลดไข้ ควรทานยาพาราเซตามอน เท่านั้น ห้ามทานยาแอสไพริน ไอบูโพรเฟน (Ibuprofen)

ใช่   ( ) ไม่ใช่   ( ) ไม่ทราบ

๑๙. โรคไข้ฉี่หนูติดต่อได้โดยเชื้อจะไชเข้าทางบาดแผล หรือผิวหนังที่อ่อนนุ่มจากการ แขน้ำนานๆ

ใช่   ( ) ไม่ใช่   ( ) ไม่ทราบ

๒๐. การพลัดตกหกล้มเป็นปัญหาที่สำคัญ หรือพบบ่อยในผู้สูงอายุ

ใช่   ( ) ไม่ใช่   ( ) ไม่ทราบ